

DIAGNOZA CZĘŚĆ I - STRATEGIA

DĄBRÓWKA, GRUDZIEŃ 2015

*Przygotowanie dokumentu:
Contract Consulting Sp. z o.o.*

Spis treści

Część I Wprowadzająca	3
1. Wprowadzenie	3
1.1. Przesłanki do opracowania strategii.....	3
1.2. Opis metodyki prac nad Strategią	4
Część II Diagnostyczna.....	7
2. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy	7
3. Badania ankietowe mieszkańców	12
3.1. Cel badania	12
3.2. Metoda i technika badawcza.....	12
3.3. Charakterystyka grupy respondentów	14
3.4. Analiza odpowiedzi respondentów	16
4. Analiza SWOT	23
5. Wyzwania oraz kierunku rozwojowe Gminy	28
Część III Strategiczna	30
6. Wizja rozwoju Gminy Dąbrówka	30
7. Cele i zadania realizacyjne Gminy	32
7.1. Cele Gminy	32
7.2. Zadania realizacyjne wdrażające strategię rozwoju Gminy Dąbrówka	34
Część IV Wdrożeniowa	48
8. Źródła finansowania zadań realizacyjnych.....	48
8.1. Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej.....	48
8.2. Pozostałe źródła finansowania	52
9. Zapewnienie zgodności z dokumentacją strategicznymi wyższego rzędu	55
10. Opracowanie systemu wdrażania i monitorowania Strategii	63
10.1. Zasady wdrażania i realizacji Strategii.....	63
10.2. Zasady i tryb monitoringu Strategii	63
10.3. Zasady i tryb ewaluacji Strategii	65
SPIS TABEL	66
SPIS RYSUNKÓW	66
SPIS WYKRESÓW.....	67

Część I Wprowadzająca

1. Wprowadzenie

1.1. Przesłanki do opracowania strategii

Odpowiednie planowanie strategiczne jest jednym z podstawowych warunków sprawnego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego. Planowanie w znaczny sposób przyczynia się do efektywnego gospodarowania posiadanymi zasobami i pozwala na odpowiednie reagowanie na powstałe problemy rozwojowe oraz w niebagatelny sposób pomaga w ich przewidywaniu.

W 2004 roku Uchwałą Rady Gminy Dąbrówka nr XVII/116/2004 z dnia 21.06.2004 r. przyjęto dokument Strategii Gminy Dąbrówka do 2015 roku.

Konieczność uporządkowania i rozłożenia w czasie planowanych zadań realizacyjnych, stworzyła potrzebę aktualizacji posiadanego dokumentu Strategii, tak aby stanowiły one ciąg logiczny i były odpowiednio wkomponowane w nakreśloną wizję rozwoju Gminy.

Innymi przyczynami aktualizacji i opracowania strategii można również uznać:

- ✚ realizację wielu przewidywanych działań w Strategii Rozwoju Gminy Dąbrówka do 2015 roku,
- ✚ chęć wykorzystania doświadczenia związanego z realizacją projektów na przestrzeni ostatnich lat,

- + aktualizacje dokumentów krajowych i regionalnych w zakresie zagospodarowania przestrzennego i polityki regionalnej oraz rozwoju gospodarczego,
- + zmiany w polityce lokalnej realizowanej przez inne regiony, i gminy,
- + zmianę wewnętrzną i zewnętrzną uwarunkowań funkcjonowania Gminy,
- + przemiany społeczne, a w szczególności zmiany w oczekiwaniach i aspiracjach mieszkańców,
- + chęć przygotowania do aktualnej perspektywy unijnej na latach 2014-2020,
- + zmiany w strukturze demograficznej Gminy,
- + potrzeby realizacji inwestycji dotyczących wdrożenia planu gospodarki niskoemisyjnej (PGN).

Obecna Strategia została opracowana przy udziale licznych jednostek organizacyjnych Gminy oraz zaangażowaniu społeczności lokalnej. Dokument jest wynikiem konsultacji społecznych, co w efekcie powoduje większe utożsamianie się mieszkańców ze stworzoną Strategią, ponieważ zawiera ona wspólnie wypracowaną wizję rozwoju. Właściwie przeprowadzony proces tworzenia Strategii i konsultacji społecznych ma rzeczywisty wpływ i powinien wspierać zaplanowanie i wdrożenie wspólnych inicjatyw i działań poszczególnych instytucji oraz samych mieszkańców. Zakres Strategii nie ogranicza się do ustawowych obowiązków samorządu, ale odpowiada na potrzeby całej społeczności lokalnej – opracowana Strategia jest kompleksowa, aktualna i oddaje szeroki zakres funkcjonowania Gminy Dąbrówka jako jednostki samorządu terytorialnego.

1.2. Opis metodyki prac nad Strategią

Strategia opracowana została metodą ekspercko-partycypacyjną – przy udziale reprezentantów środowisk lokalnych oraz przy wykorzystaniu zróżnicowanych źródeł informacji dostępnych o Gminie Dąbrówka. W związku z tym można wyróżnić dwie warstwy tworzenia strategii – analityczną i konsultacyjną:

Warstwa analityczna objęła:

- analizę lokalnego dorobku przedmiotowej literatury opisującej inwestycje i rozwój Gminy,
- zebranie dostępnych informacji statystycznych tj. GUS, REGON,
- zebranie informacji statystycznych od Urzędu Gminy oraz jednostek jej podporządkowanych,
- przegląd dostępnych i cytowanych informacji w zakresie prognozy rozwoju gospodarczego i społecznego regionów Polski,
- analizę Strategii Polski i planów rozwoju Województwa Mazowieckiego, w tym rozwoju opartego o absorpcję środków unijnych z perspektywy finansowej na lata 2014-2020, w zakresie jakim te strategie są adekwatne dla Gminy i projektu.

Warstwa konsultacyjna objęła:

- analizę warsztatową obecnie obowiązujących strategii Gminy, celem uzyskania odpowiedzi na pytania:
 - w jakim zakresie są one aktualne i adekwatne do celu i zakresu nowej strategii?
 - w jakim trybie postawione cele powinny zostać komunikowane mieszkańcom Gminy?
 - w jakim zakresie nowa strategia będzie impulsem do aktualizacji innych dokumentów strategicznych?

- spotkania warsztatowe z udziałem społeczności lokalnej reprezentujących przedsiębiorców, kulturę, sport i rekreację, edukację, opiekę społeczną, opiekę zdrowotną oraz organizacje pozarządowe,
- otwarty warsztat planowania strategicznego z udziałem mieszkańców Gminy,
- spotkania z przedstawicielami poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy,
- spotkania warsztatowe z Kierownictwem oraz Radą Gminy.

Celem spotkań warsztatowych było uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania:

- jakie są oczekiwania i preferencje mieszkańców Gminy w zakresie rozwoju inwestycji?
- jakie bariery w rozwoju identyfikowane przez wskazane osoby mają priorytetowe znaczenie i mogą zostać usunięte przez Gminę?

Główne etapy procesu opracowywania strategii zostały zebrane i przedstawione na poniższym schemacie.

Rysunek 1. Etapy tworzenie Strategii

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

Przyjęcie metody ekspercko-partycypacyjnej wiązało się z następującymi zadaniami po stronie Gminy i doradcy:

- Gmina:
 - udostępnienie kompletnej listy materiałów literatury lokalnej,
 - zapewnienie dostępności pracowników administracji samorządowej,
 - zapewnienie dostępności pomieszczeń na spotkania z pracownikami administracji samorządowej i spotkania z mieszkańcami,
 - sprawne opiniowanie produktów prac przygotowanych przez doradcę.
- Doradca:
 - przygotowywanie dokumentów propozycji strategii i treści merytorycznej ankiet i materiałów warsztatowych,
 - przeprowadzenie warsztatów i konsultacji społecznych,
 - naniesienie uwag Gminy do przygotowanych propozycji prac.

Etap opracowywania Strategii jest procesem złożonym, składającym się z kilku etapów.

Pierwszym etapem prac nad Strategią było opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Dąbrówka. Diagnoza powstała na podstawie analizy aktualnie obowiązujących dokumentów strategicznych Gminy oraz rozmów z pracownikami Urzędu Gminy.

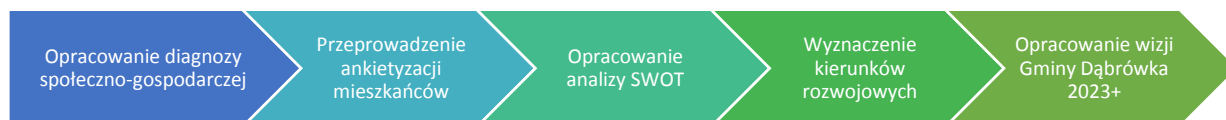
Kolejny etap opracowania założeń Strategii stanowiła ankietyzacja 198 mieszkańców Gminy. Ankiety rozdyskrebowane zostały poprzez udostępnienie elektronicznego formularza na stronie internetowej Urzędu Gminy, indywidualne spotkania z mieszkańcami oraz dzięki wsparciu lokalnych instytucji i liderów zaangażowanych w życie Gminy.

Na podstawie diagnozy oraz ankietyzacji mieszkańców przygotowano analizę SWOT, w której wyodrębniono 3 najważniejsze sfery funkcjonowania Gminy: bazę infrastrukturalną, potencjał gospodarczy oraz zarządzanie budżetem Gminy oraz kapitał ludzki.

Wnioski z analizy SWOT pozwoliły na wyznaczenie wyzwań rozwojowych Gminy, na podstawie których opracowano wizję Gminy Dąbrówka 2023+.

Poniższy schemat przedstawia wszystkie etapy prac nad opracowaniem strategii.

Rysunek 2. Etapy opracowywania Strategii

Źródło: Opracowanie Contract Consulting.

Część II Diagnostyczna

2. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy

W ramach opracowywania Strategii Rozwoju pierwszym etapem było przygotowanie szczegółowej diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Dąbrówka, zawierającej opis najważniejszych obszarów funkcjonowania Gminy. Analiza obecnego stanu poszczególnych obszarów została opracowana na podstawie aktualnie obowiązujących dokumentów strategicznych Gminy, a także na bazie rozmów z Władzami Gminy oraz pracownikami Urzędu Gminy.

Poniżej zostały przedstawione krótkie opisy najważniejszych obszarów funkcjonowania Gminy. Pełna diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Dąbrówka stanowi załącznik nr 1 do niniejszej Strategii.

▪ Położenie geograficzno-administracyjne

Gmina Dąbrówka jest gminą wiejską, zlokalizowaną w centralnej części województwa mazowieckiego w powiecie wołomińskim. Gmina stanowi część aglomeracji warszawskiej i położona jest ok. 35 km od Warszawy. Tak bliskie położenie dużego ośrodka miejskiego stwarza rozległe możliwości rozwojowe Gminy zarówno w aspekcie gospodarczym jak i społecznym. Z drugiej jednak strony niesie

ze sobą szereg zadań infrastrukturalnych koniecznych do realizacji w zakresie potrzeb urbanizacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej.

▪ **Demografia i rozwój społeczeństwa**

Gmina Dąbrówka charakteryzuje się korzystnymi procesami demograficznymi. Liczba mieszkańców w 2014 r. wynosiła 7 654 osób i z roku na roku obserwowany jest systematyczny wzrost liczby mieszkańców. Wzrost liczebności lokalnej społeczności spowodowany jest w głównej mierze rosnącą liczbą napływowych mieszkańców, którzy pracując w Warszawie decydują się na zamieszkanie w Gminie Dąbrówka z powodu jej dogodnej lokalizacji oraz atrakcyjnych cen gruntów i nieruchomości. W najbliższych latach prognozowany jest dalszy wzrost liczby mieszkańców, co będzie wymuszać na Władzach Gminy konieczność rozbudowy infrastruktury technicznej oraz społecznej. Niezbędne staną się także działania, mające na celu integrację oraz aktywizację mieszkańców Gminy.

▪ **Sfera gospodarcza**

W Gminie Dąbrówka funkcjonuje 648 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. Znaczną część stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz małe przedsiębiorstwa np. zakłady cukiernicze, które nie wykorzystują w pełni swojego potencjału rozwojowego. Gmina Dąbrówka charakteryzuje się także wysokim poziomem tzw. „bezrobocia ukrytego”, co spowodowane jest znaczną liczbą niewielkich gospodarstw rolnych, które są prowadzone przez całe rodziny. W Gminie Dąbrówka nie zostały wydzielone strefy gospodarcze, a główne tereny o charakterze inwestycyjnym zlokalizowane są w bezpośrednim sąsiedztwie trasy S8.

▪ **Infrastruktura techniczna**

□ **Infrastruktura drogowa i komunikacja**

W 2014 r. na terenie Gminy znajdowało się 116,49 km dróg lokalnych, z czego 42% posiadało nawierzchnię twardą. W zawiązku z dynamicznym rozwojem Gminy i powstawaniem nowych osiedli na rozproszonym terenie, niezbędne stają się prace związane z budową dróg lokalnych oraz ich remontem.

Istotną determinantą rozwoju Gminy w zakresie społecznym i gospodarczym jest także jej położenie w sąsiedztwie trasy S-8. Gmina posiada drogi serwisowe wzdłuż wyżej wymienionej trasy, co umożliwia dogodny dojazd mieszkańców do posesji oraz ułatwia rozwój przedsiębiorstw.

Lokalna komunikacja autobusowa w Gminie Dąbrówka nie zaspokaja aktualnych potrzeb mieszkańców. W perspektywie najbliższych lat istotne stają się działania, mające na celu rozwój komunikacji zarówno wewnętrznej jak i zewnętrznej.

□ **Infrastruktura wodno-kanalizacyjna**

W 2014 r. poziom zwodociągowania Gminy odnotowano na poziomie 51,9%, a długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosiła 53,9 km. Gmina Dąbrówka posiada na swoim

terenie Stację Uzdatniania Wody, znajdującą się we wsi Kolaków. Duża liczba przedsiębiorstw m.in. z branży spożywczej zaopatruje się w wodę z ujęć własnych. Obecny stan systemu wodociągowego nie zaspokaja wszystkich potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców, zatem niezbędne stają się inwestycje w dalszy jego rozwój.

W 2014 r. długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wynosiła zaledwie 22,6 km, a poziom skanalizowania Gminy odnotowano na poziomie 43,5%. Ze względu na znaczne rozproszenie gospodarstw na dużej części terenu Gminy istnieje systematyczna potrzeba rozbudowy kanalizacji liniowej – tam, gdzie istnieje duże zagęszczenie mieszkańców, oraz kanalizacji przydomowej – tam, gdzie odległości między gospodarstwami są duże, a gęstość zabudowy niewielka. Rozbudowa systemu kanalizacji będzie powodowała także potrzebę rozbudowy istniejącej oczyszczalni ścieków w Dąbrówce lub budowy nowej oczyszczalni ścieków, w miarę zwiększania się liczby przyłączy.

□ **Ciepłownictwo**

W związku z jednorodnym charakterem zabudowy Gmina Dąbrówka nie posiada zcentralizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło. Większość budynków mieszkalnych jednorodzinnych w Gminie posiada ogrzewanie piecove lub własne kotłownie na gaz lub paliwa stałe z instalacją centralnego ogrzewania. Zakłady przemysłowe znajdujące się na terenie Gminy posiadają lokalne kotłownie i własną sieć ciepłowniczą. W najbliższych latach, w związku z koniecznością wdrożenia założeń gospodarki niskoemisyjnej, Władze Gminy powinny skoncentrować się na działaniach zachęcających mieszkańców do wymiany tradycyjnych źródeł ciepła na bardziej ekologiczne.

□ **Infrastruktura gazowa**

W 2014 r. długość sieci gazowej na terenie Gminy wynosił ok. 88,9 km, a stopień zgazyfikowania Gminy ukształtował się na poziomie 33,5%. Obecny stan infrastruktury gazowej nie zaspokaja wszystkich potrzeb mieszkańców Gminy, dlatego niezbędne są dalsze inwestycje w tym zakresie. Systematyczne podnoszenie poziomu nasycenia infrastrukturą gazową umożliwi rozwój Gminy na wielu płaszczyznach: gospodarczej, społecznej i środowiskowej.

□ **Usługi oczyszczania Gminy**

Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości na terenie Gminy Dąbrówka zajmuje się wyłaniana w drodze przetargu zewnętrzna firma. W Dąbrówce, na terenie Zakładu Komunalnego funkcjonuje punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych tzw. PSZOK. Z terenu Gminy Dąbrówka odpady komunalne przyjmowane są przez Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), natomiast instalacja do kompostowania odpadów ulegających biodegradacji znajduje się w miejscowości Ławy i zarządzana jest przez MPK Sp. z o.o. z siedzibą w Ostrołęce.

▪ **infrastruktura społeczna**

□ **Oświata**

Na bazę oświatową Gminy Dąbrówka składają się: 4 szkoły podstawowe, 2 gimnazja oraz 2 przedszkola gminne. Placówki oświatowe oferują dzieciom i młodzieży szeroki wachlarz zajęć pozalekcyjnych, umożliwiających rozwój zdolności oraz zainteresowań. Na terenie Gminy brak żłobka oraz ośrodka, zapewniającego opiekę nad dziećmi do lat 3. Konieczne jest także dostosowanie placówek oświatowych do potrzeb osób niepełnosprawnych. W trosce o utrzymanie wysokiego poziomu nauczania, warto wprowadzać innowacyjne metody pracy z dziećmi oraz dbać o nieustanny proces doskonalenia się nauczycieli.

□ **Kultura**

Najważniejszymi ośrodkami kultury w Gminie Dąbrówka są: Gminne Centrum Kultury oraz Gminna Biblioteka Kultury. Ośrodki te oferują mieszkańcom szeroki wachlarz zajęć oraz sekcji a także bogatą ofertę wydarzeń kulturalnych. Na terenie Gminy znajduje się także świetlica wiejska w Trojanach. Ze względu na centralizację ośrodków kultury oraz brak sieci lokalnych świetlic sołeckich Gmina Dąbrówka powinna zapewnić łatwy dostęp do życia kulturalnego wszystkim mieszkańcom. Aby tego dokonać niezbędne stają się inwestycje w lokalną sieć autobusową, poprawiającą mobilność wszystkich mieszkańców.

□ **Sport i rekreacja**

Baza sportowa Gminy Dąbrówka funkcjonuje w oparciu o hale sportowe oraz boiska wielofunkcyjne znajdujące się przy placówkach oświatowych Gminy. Mieszkańcy mają możliwość korzystania z obiektów sportowych w godzinach popołudniowych. Na terenie placówek oświatowych prowadzone są stałe zajęcia sportowe dla młodzieży i dorosłych (piłka nożna, siatkówka). Funkcjonują także kluby sportowe, promujące aktywność mieszkańców. W miarę rozwoju Gminy konieczne staną się inwestycje w budowę nowoczesnej bazy sportowo – rekreacyjnej oraz infrastruktury turystycznej.

▪ **Ochrona zdrowia, pomoc społeczna, organizacje pozarządowe**

W zakresie ochrony zdrowia na terenie Gminy Dąbrówka funkcjonują: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dąbrówce oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kuligowie. Opieka dentystryczna zapewniona jest przez Indywidualną Praktykę Lekarską lekarza dentysty. Na terenie Gminy działają także dwie apteki w Dąbrówce oraz Kuligowie.

Zadania dotyczące usług pomocy społecznej w Gminie realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Dąbrówce. W związku z coraz większą liczbą mieszkańców w podeszłym wieku, konieczna staje się budowa całodobowego domu opieki dla osób starszych. GOPS razem z działającymi na terenie Gminy organizacjami pozarządowymi powinien także skoncentrować swoje działania na aktywizację lokalnej społeczności, w tym społeczności seniorów.

• **Budżet i zarządzanie finansami**

W 2014 r. dochody Gminy Dąbrówka wyniosły ok. 25 398 616 zł i na przestrzeni lat 2008-2014 wzrosły o prawie 40%. Gminę charakteryzuje wysoki udział dochodów własnych w dochodach ogółem (45,87%), co stanowi o wysokiej samodzielności finansowej Gminy. Główne źródło

dochodów Gminy stanowią wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), które w 2014 r. stanowiły 33% dochodów własnych. Natomiast wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) w 2014 r. stanowiły zaledwie 0,6% dochodów własnych i wykazywały dużą zmienność na przestrzeni lat 2008-2014. W najbliższych latach Władze Gminy powinny skoncentrować się na zaktywizowaniu lokalnych przedsiębiorców, co przełoży się na większe wpływy budżetowe z tytułu podatku CIT.

3. Badania ankietowe mieszkańców

W ramach opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dąbrówka na lata 2015-2023 podjęte zostały działania mające na celu zdiagnozowanie opinii lokalnej społeczności na temat poziomu życia mieszkańców oraz potrzeb rozwoju różnych aspektów funkcjonowania Gminy. Diagnoza ta została przeprowadzona poprzez badania ankietowe w oparciu o przygotowany kwestionariusz.

3.1. Cel badania

Konieczność przeprowadzenia badania ankietowego mieszkańców wynika z następujących przesłanek:

- istotnym elementem identyfikacji mieszkańców z opracowaną Strategią jest jej znajomość i świadomość współuczestniczenia w jej powstawaniu – w rzeczywistości to lokalna społeczność decyduje o przyjęciu lub odrzuceniu tego dokumentu poprzez akceptację lub negację rozwiązań w nim proponowanych,
- w ostatecznym rozrachunku władze Gminy odgrywają rolę służebną w stosunku do lokalnej społeczności, dlatego powinny zwracać szczególną uwagę na oczekiwania oraz potrzeby mieszkańców – dla efektywnego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego istotne jest więc pozyskiwanie informacji, stanowiących źródło odpowiedzi na pytanie: jak dotychczasowe działania osób odpowiedzialnych za zarządzanie Gminą są postrzegane przez mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacje pozarządowe.

Badanie opinii mieszkańców Gminy Dąbrówka zostało przeprowadzone w celu uzupełnienia diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej, która jest podstawą sformułowania celów strategicznych i operacyjnych Gminy oraz odpowiadających im zadań realizacyjnych. Przedmiotem badania było dokonanie przez mieszkańców oceny dotychczasowego poziomu rozwoju Gminy oraz zidentyfikowanie ich potrzeb i oczekiwań w zakresie dalszego rozwoju.

3.2. Metoda i technika badawcza

Dla uzyskania jak najlepszego efektu badanie opinii mieszkańców miało charakter przekrojowy, wybrano metodę sondażową realizowaną przy zastosowaniu techniki badawczej w formie kwestionariusza ankiety. Specjalnie stworzony kwestionariusz ankiety zawierał zarówno pytania zamknięte, które pozwoliły na udzielenie szybkich odpowiedzi przez mieszkańców oraz na standaryzację zebranych informacji, jak i pytania otwarte, dzięki którym można uzyskać szerszą opinię mieszkańców na różne tematy.

Dystrybucja ankiet została przeprowadzona we współpracy z Urzędem Gminy. W ramach badania zebrano 198 ankiet, w tym 64 ankiety uzyskane drogą elektroniczną, dzięki zamieszczonej na stronie internetowej Urzędu ankiecie. Respondenci stanowili losową próbę badawczą.

Przy analizie wyników ankiety należy zauważyć, że w wielu przypadkach respondenci nie odpowiadali na wszystkie pytania zawarte w kwestionariuszu, dlatego przy każdym poniższym wykresie zaznaczono liczbę osób, które udzieliły odpowiedzi.

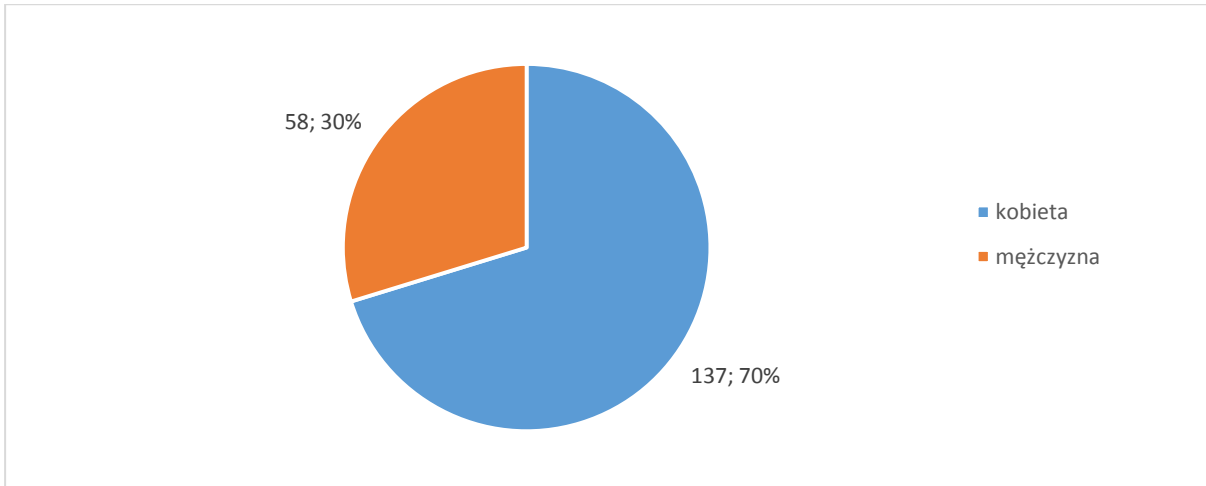

3.3. Charakterystyka grupy respondentów

Ankieta została wypełniona przez 137 kobiet, 58 mężczyzn oraz 3 osoby, które nie wskazały odpowiedzi na to pytanie. Strukturę respondentów ze względu na płeć prezentuje poniższy wykres.

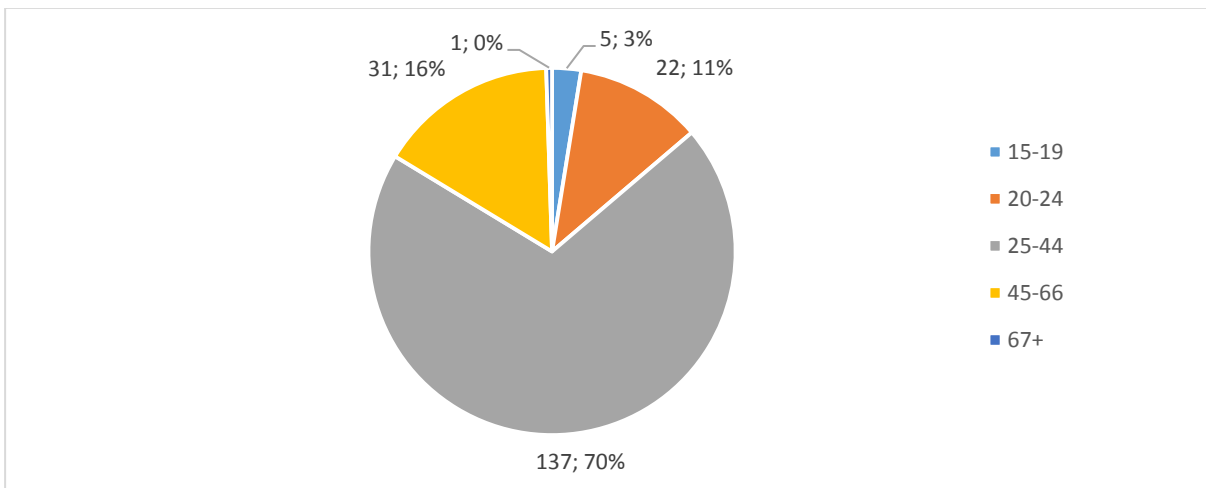
Wykres 1. Struktura respondentów ze względu na płeć [N=195]

Źródło: badanie ankietowe.

Badaniem zostali objęci mieszkańcy Gminy w grupach wiekowych: 15-19, 20-24, 25-44, 45-66 oraz 67+. Przyjęte grupy są charakterystyczne dla tego typu badań. Największą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku od 25 do 44 lat. Osób tych było 137, czyli 70% ogółu ankietowanych. Najmniej licznymi grupami wiekowymi były natomiast osoby w wieku 15-19 lat oraz 67+. Przez te grupy wiekowe wypełnionych zostało jedynie 6 ankiet, co stanowi ok. 3% wszystkich odpowiedzi. 2 osoby zostawiły to pytanie bez odpowiedzi. Struktura respondentów pod względem wieku została ukazana na poniższym wykresie.

Wykres 2. Struktura respondentów ze względu na wiek [N=196]

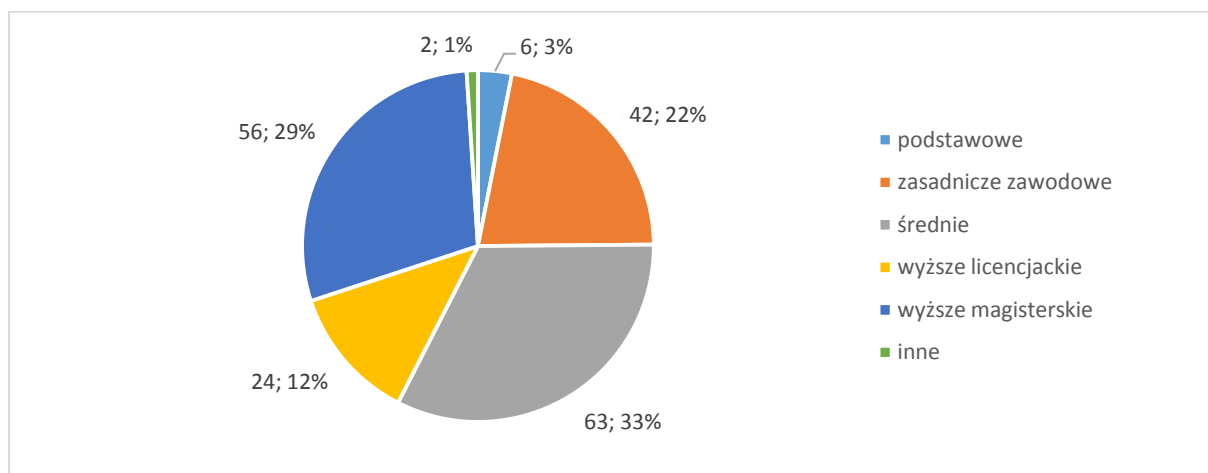
Źródło: badanie ankietowe.

Pod względem poziomu wykształcenia najliczniejszą grupą respondentów były osoby legitymujące się wykształceniem średnim. Takiej odpowiedzi udzieliły 63 osoby, co stanowiło 33% ogółu ankietowanych. Wykształcenie wyższe, zarówno licencjackie oraz magisterskie posiadało 80 respondentów, czyli ok. 41% wszystkich ankietowanych. Najmniej respondentów posiadało natomiast wykształcenie podstawowe. Liczba tych osób wyniosła 6, czyli 3% ankietowanych. 5 osób nie wskazało swojego poziomu wykształcenia. Strukturę respondentów ze względu na poziom wykształcenia przedstawiono na poniższym wykresie.

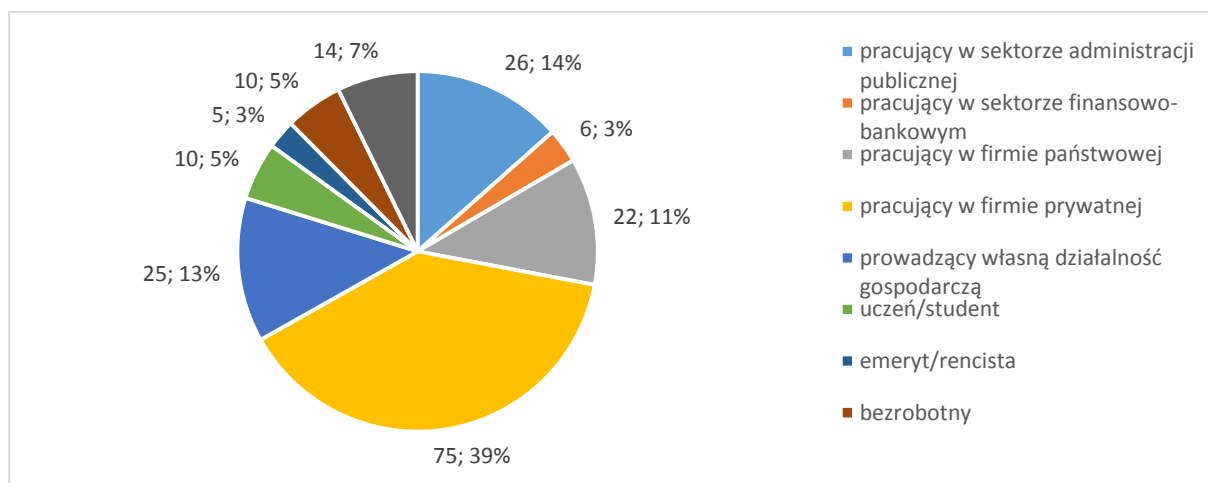
Wykres 3. Struktura respondentów ze względu na poziom wykształcenia [N=193]

Źródło: badanie ankietowe.

Największą grupą respondentów stanowiły osoby pracujące w firmie prywatnej. Osób tych było 75, co stanowi 39% wszystkich ankietowanych. Natomiast najmniejszą grupą, liczącą 5 osób, czyli 3% ogółu respondentów, stanowili emeryci i renciści. 5 osób nie wskazało odpowiedzi na to pytanie. Strukturę respondentów względem statusu społeczno-zawodowego pokazuje poniższy wykres.

Wykres 4. Struktura respondentów ze względu na status społeczno-zawodowy [N=193]

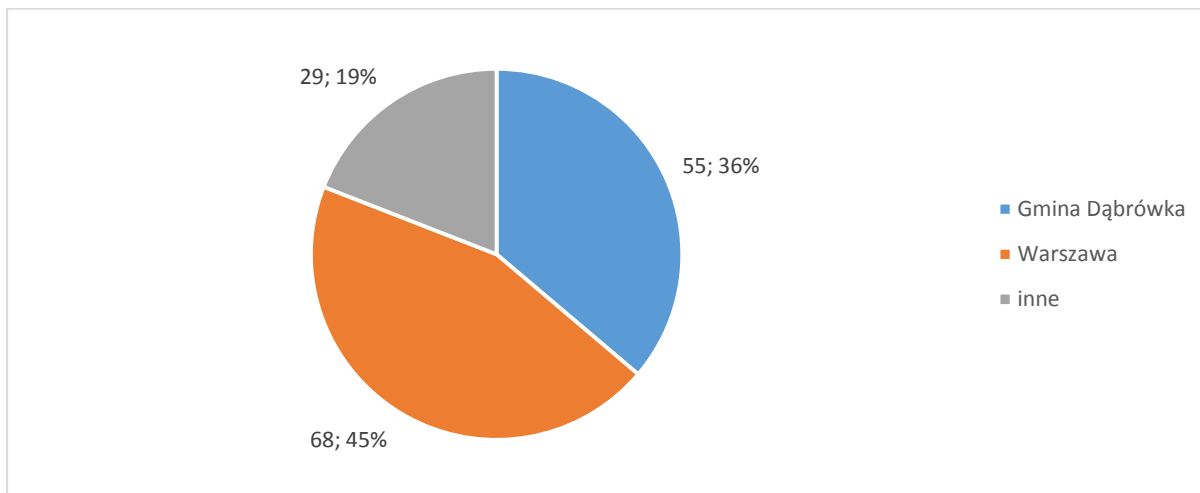

Źródło: badanie ankietowe.

Wśród respondentów badania najwięcej osób wskazało Warszawę jako miejsce pracy. Taką odpowiedź wybrało 68 ankietowanych, co stanowiło 45% odpowiadających. Z kolei Gminę Dąbrówka, jako miejsce pracy wskazało 36% ankietowanych. Odpowiedź „inne” zaznaczyło 29 osób, z czego 6 osób wskazało Radzymin, 5 osób Wołomin oraz 2 osoby Marki jako miejsce swojego zatrudnienia. Odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło 46 respondentów, w tym 10 uczniów/studentów, 10 bezrobotnych i 5 emerytów/rencistów.

Wykres 5. Struktura respondentów ze względu na miejsce pracy [N=152]

Źródło: badanie ankietowe.

3.4. Analiza odpowiedzi respondentów

Na poniższych wykresach przedstawione zostały wyniki badania ankietowego mieszkańców. Należy zauważyć, że w wielu przypadkach respondenci nie odpowiadali na wszystkie pytania zawarte w kwestionariuszu, dlatego przy każdym pytaniu podano liczbę osób, które udzieliły nań odpowiedź.

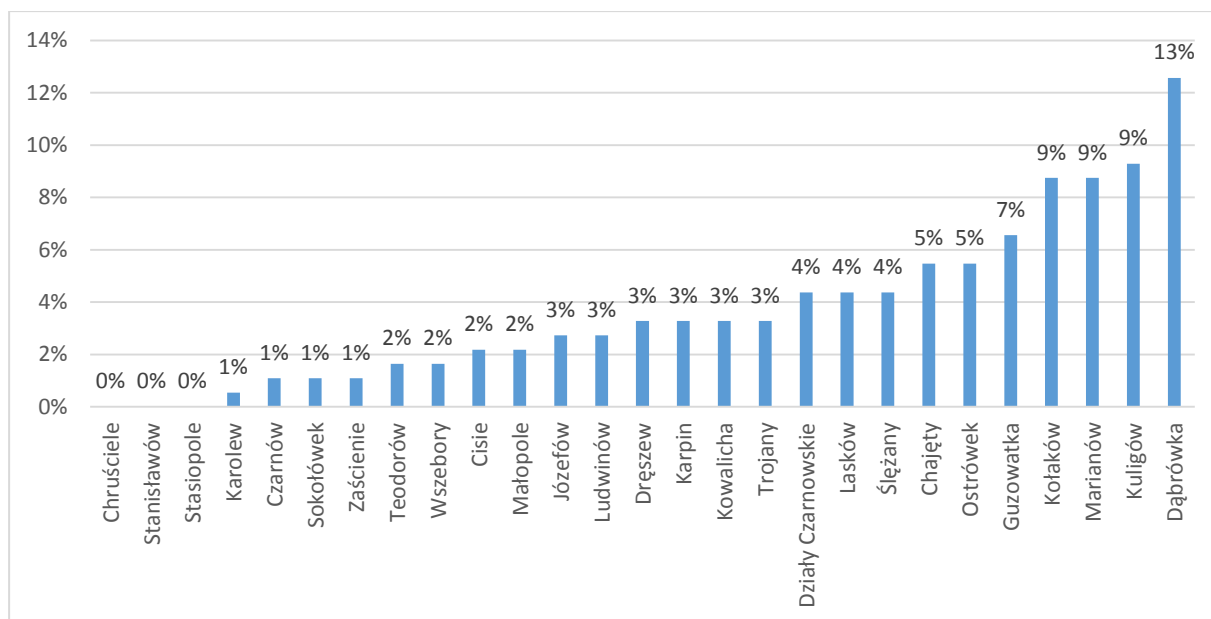
Aby przeprowadzona analiza opinii publicznej była miarodajna i aby móc porównywać odpowiedzi na konkretne pytania, liczbę osób, która udzieliła danej odpowiedzi, przedstawiono procentowo jako odsetek osób, które łącznie wypowiedziały się w danym pytaniu. Ponadto wiele pytań miało charakter otwarty, a w niektórych pytaniach zamkniętych możliwe było wskazanie kilku odpowiedzi, dlatego w przypadku tych pytań liczba łącznie wskazanych odpowiedzi niejednokrotnie przewyższała liczbę respondentów. Odsetek osób, które wskazały poszczególne odpowiedzi, po zsumowaniu przyjmował więc często wartość wyższą niż 100%.

Pytanie 1.

Wykres 6. W którym sołectwie Gminy Dąbrowka Pan/Pani mieszka? [N=183]

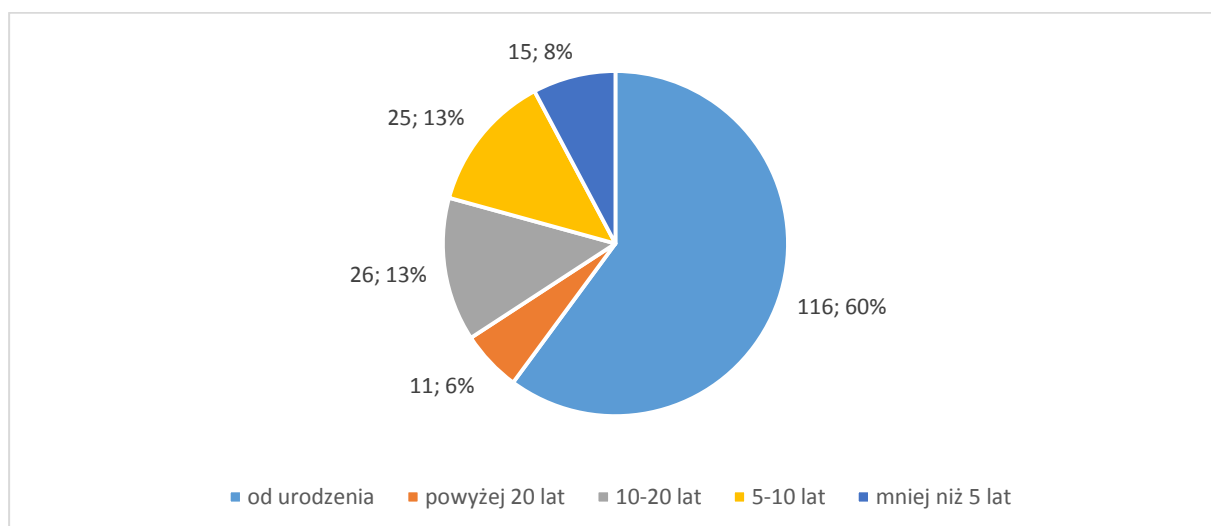

Źródło: badanie ankietowe.

Pierwsze pytanie ankiety dotyczyło miejsca zamieszkania respondentów. Poniższy wykres pokazuje, że najwięcej ankietowanych zamieszkuje Dąbrowkę (13% ankietowanych), Kuligów (9% ankietowanych), Marianów (9% ankietowanych) oraz Kołaków (9% ankietowanych).

Pytanie 2.

Wykres 7. Od jak dawna jest Pan/Pani mieszkańcem(-nką) Gminy Dąbrowka? [N=193]

Źródło: badanie ankietowe.

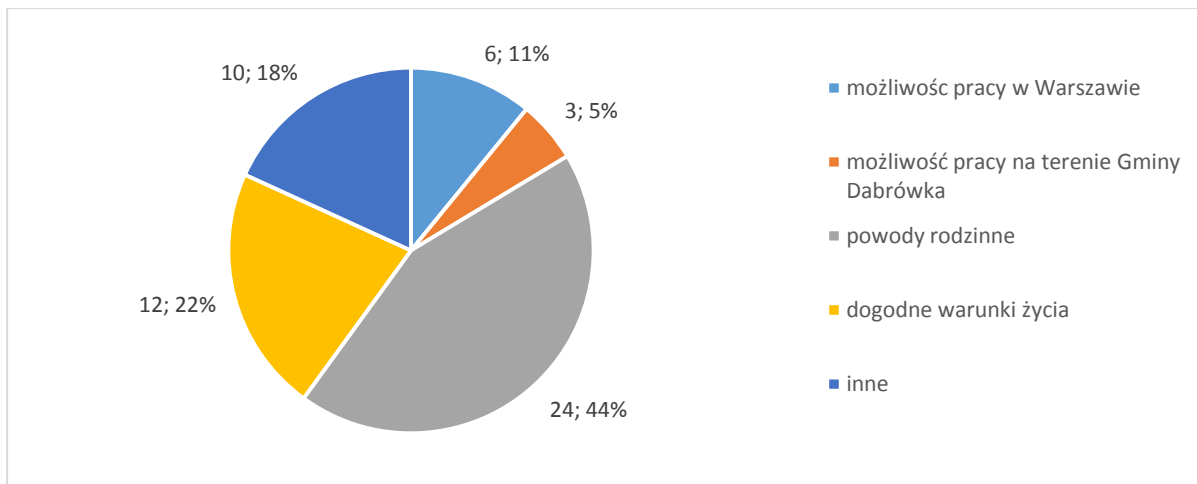
60%, czyli zdecydowana większość ankietowanych, zamieszkuje Gminę Dąbrowka od urodzenia. 6% respondentów mieszka w niej ponad 20 lat, 13% - od 10 do 20 lat, 13% - od 5 do 10 lat oraz 8% - mniej niż 5 lat.

Pytanie 3.

Wykres 8. Jakie były powody przeprowadzki do Gminy Dąbrówka? [N=55]

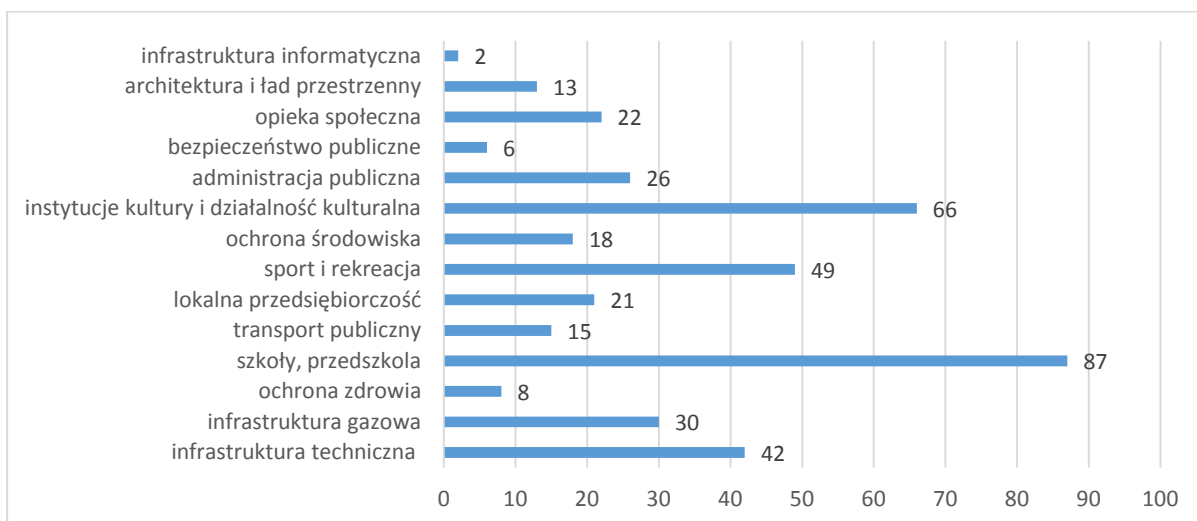

Źródło: badanie ankietowe.

O odpowiedź na pytanie o powody przeprowadzki do Gminy Dąbrówka zostały proszone osoby, które w odpowiedzi na poprzednie pytanie zaznaczyły okres zamieszkiwania w Gminie do 10 lat. Mimo tego odpowiedziały na nie również część osób zamieszkała przez dłuższy okres. Wśród najczęściej wybieranych wariantów odpowiedzi pojawiły się „powody rodzinne” (44% ankietowanych) oraz „dogodne warunki życia” (22% respondentów).

Pytanie 4.

Wykres 9. Które z podanych poniżej sfer funkcjonowania Gminy Dąbrówka uważa Pan/Pani za najlepiej rozwinięte?

Źródło: badanie ankietowe.

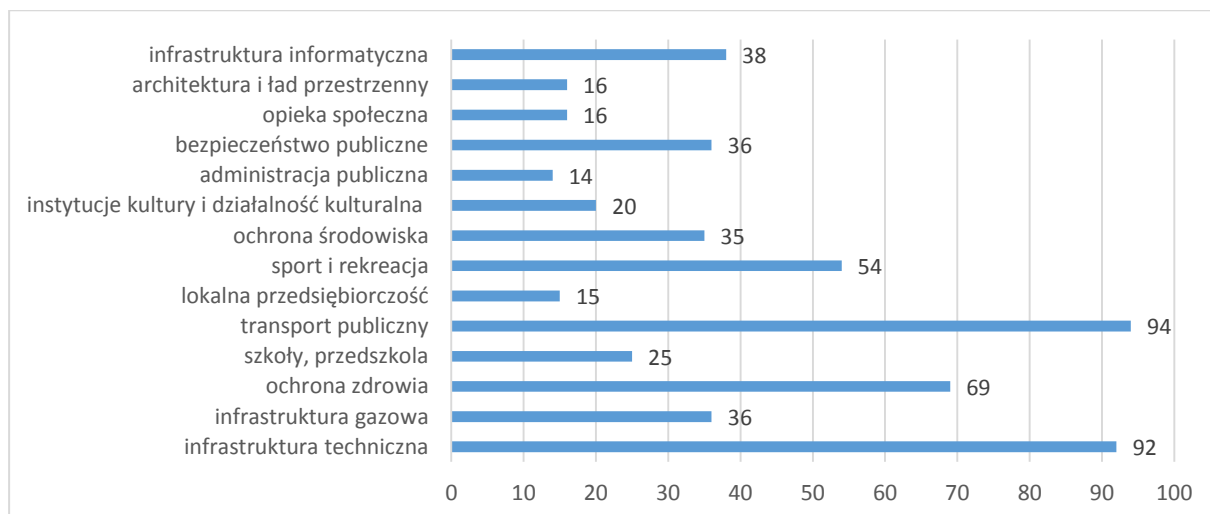
Według mieszkańców najlepiej rozwiniętą sferą funkcjonowania Gminy są szkoły i przedszkola. Obszar ten został wskazany przez 87 respondentów. Drugą w kolejności sferą funkcjonowania, z której mieszkańcy Gminy są zadowoleni to instytucje kultury i działalność kulturalna, wskazana 66 razy.

Pytanie 5.

Wykres 10. Które z podanych poniżej sfer funkcjonowania Gminy Dąbrówka uważa Pan/Pani za najgorzej rozwinięte?

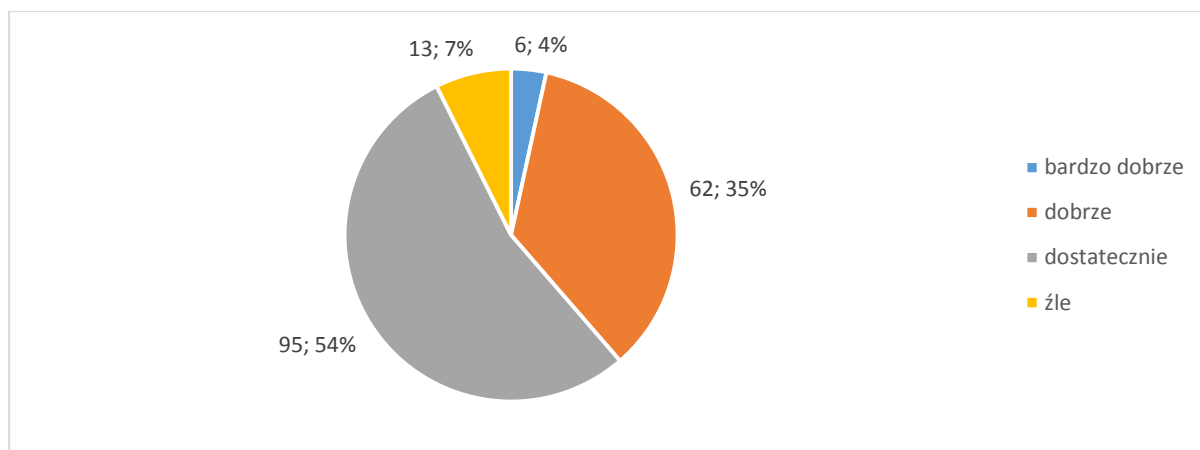

Źródło: badanie ankietowe.

Według powyższego wykresu za najgorzej rozwinięte sfery funkcjonowania Gminy Dąbrówka mieszkańcy uznali przede wszystkim transport publiczny, który został wskazany przez 94 respondentów. Znaczna grupa ankietowanych wskazała w tym pytaniu również infrastrukturę techniczną (92 osoby) oraz ochronę zdrowia (69 osób), uznając je za najgorzej rozwinięte sfery funkcjonowania Gminy.

Pytanie 6.

Wykres 11. Jak ocenia Pan/Pani warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie (ewentualne udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności)? [N=176]

Źródło: badanie ankietowe.

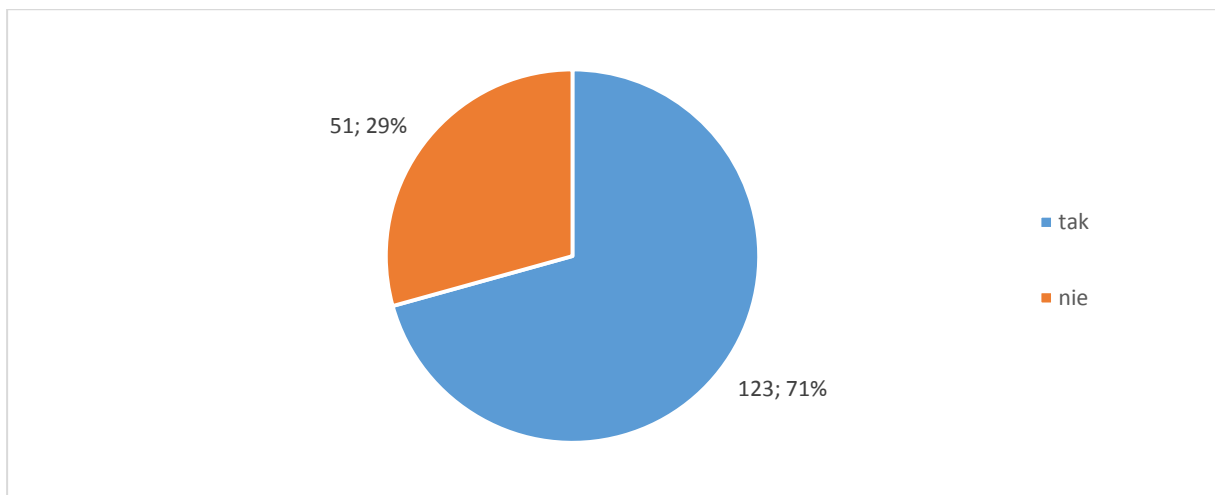
54% ankietowanych oceniło warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie Dąbrówka jako dostateczne. Poproszeni o wskazanie działań niezbędnych do poprawy sytuacji ankietowani podawali takie rozwiązania jak: obniżenie podatków, wprowadzenie ulg oraz zachęcanie zewnętrznych inwestorów do inwestowania na tym terenie. 39% respondentów jest zadowolona z obecnych

warunków prowadzenia działalności w Gminie Dąbrówka, oceniając je jako dobre lub bardzo dobre. Na to pytanie nie odpowiedziały 22 osoby.

Pytanie 7.

Wykres 12. Czy według Pana/Pani opinii potrzeby społeczno-kulturalne mieszkańców Gminy Dąbrówka są zaspokojone? [N=174]

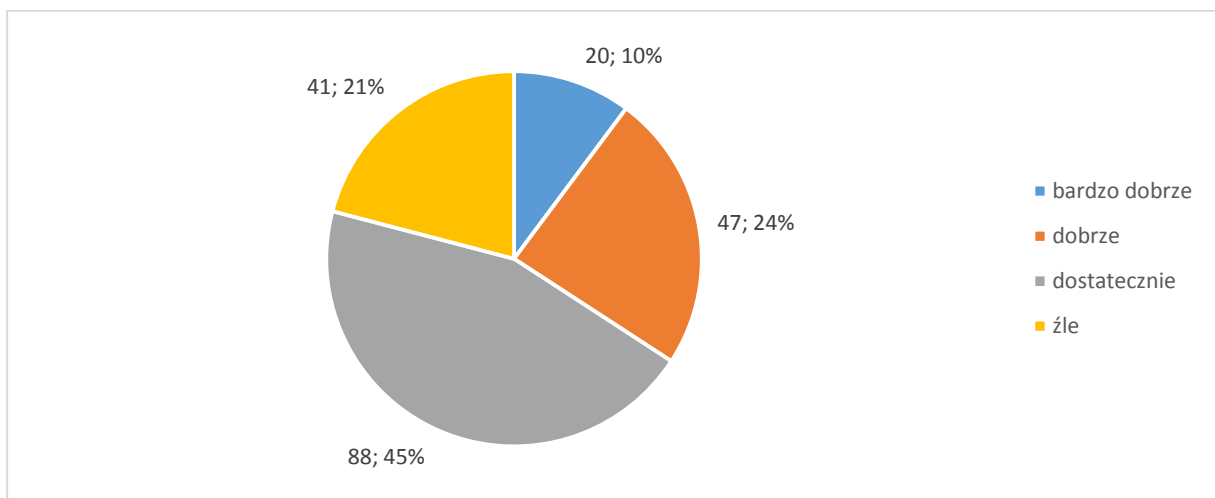

Źródło: badanie ankietowe.

Zdecydowana większość osób, które wzięły udział w badaniu uznała, że potrzeby społeczno-kulturalne mieszkańców Gminy Dąbrówka są zaspokojone. W ten sposób odpowiedziało 71% ankietowanych. Osoby, które stwierdziły, że społeczno-kulturalne potrzeby mieszkańców nie są zaspokojone zostały poproszone o wskazanie czego brakuje w tej materii mieszkańcom. Najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były: dostępność do wydarzeń kulturalnych, placów zabaw oraz miejsc spotkań.

Pytanie 8.

Wykres 13. Jak ocenia Pan/Pani ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy (dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów)? [N=196]

Źródło: badanie ankietowe.

Większość respondentów badania (54%) oceniła ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy jako dostateczną. 34% ankietowanych mieszkańców jest zadowolona z obecnej sytuacji, natomiast 21% pytanych osób negatywnie ocenia ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy.

W tym pytaniu ankietowani zostali także poproszeni o wskazanie czego brakuje mieszkańcom Gminy Dąbrówka w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiały się: place zabaw oraz dostępność do istniejących obiektów kulturalnych i sportowych.

Na to pytanie nie odpowiedziały 2 osoby.

Pytanie 9.

Co w Pani/Pana sołectwie należy zmienić, w co zainwestować, jakie kwestie rozwiązać? [N=174]

W pytaniu nr 9 ankietowani zostali poproszeni o wskazanie niezbędnych inwestycji, które powinny zostać zrealizowane w poszczególnych miejscowościach Gminy. Ze względu na zbyt małą liczbę mieszkańców poszczególnych miejscowości, biorących udział w badaniu ankietowym, zdecydowano się na przedstawienie zbiorczych wyników na poziomie całej Gminy.

Respondenci najczęściej wskazywali: rozbudowę sieci kanalizacyjnej i gazowej, budowę chodników, poprawę oświetlenia ulic, poprawę komunikacji publicznej, budowę placów zabaw oraz poprawę jakości dróg.

Na to pytanie nie odpowiedziało 24 ankietowanych.

Pytanie 10.

Proszę o wskazanie 3 najpoważniejszych problemów związanych z jakością życia w Gminie Dąbrówka (czego brak/niedostatek/niewłaściwe funkcjonowanie jest odczuwalne najbardziej?) [N=163]

Pytanie 10 zaprojektowane zostało jako pytanie otwarte, w którym respondenci zostali zapytani o najważniejsze problemy związane z jakością życia w Gminie Dąbrówka. Ankietowani zwracali głównie uwagę na niedostateczny poziom zgazyfikowania i skanalizowania Gminy, zły stan sieci drogowej, brak lekarzy specjalistów w ośrodkach zdrowia oraz niewystarczającą komunikację publiczną, uniemożliwiającą często aktywny udział w życiu społeczno-kulturalnym Gminy.

Na to pytanie nie odpowiedziało 18% respondentów.

Pytanie 11.

Proszę o podanie 3 inwestycji, które według Pana/Pani powinny zostać potraktowane priorytetowo [N=165]

W pytaniu 11 ankietowani mieszkańcy zostali poproszeni o podanie inwestycji, które według nich są najpilniejsze do zrealizowania. Ze względu na otwarty charakter pytania otrzymane odpowiedzi charakteryzowały się dużą różnorodnością, jednak możliwe było wyodrębnienie głównych typów inwestycji. Wśród odpowiedzi ankietowanych najczęściej pojawiały się takie inwestycje jak:

- poprawa jakości dróg – 16% ankietowanych,
- budowa chodników – 24% ankietowanych,

- pełne zgazyfikowanie i skanalizowanie Gminy – 34% ankietowanych
- poprawa komunikacji wewnętrznej oraz zewnętrznej – 16% ankietowanych

Na to pytanie nie odpowiedziało 33 respondentów, co stanowiło 16% wszystkich ankietowanych.

Pytanie 12.

Proszę o podanie 3 mocnych stron Gminy Dąbrówka [N=151]

Pytanie 12 zaprojektowane zostało jako pytanie otwarte, w którym ankietowani poproszeni zostali o wskazanie 3 mocnych stron Gminy Dąbrówka.

Najczęściej udzielaną odpowiedzią były wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe obszaru. Mieszkańcy są zadowoleni także z ciszy i spokoju panującego w Gminie. Takie odpowiedzi udzielone zostały przez 46 respondentów.

Kolejnym atutem Gminy jest jej położenie w pobliżu Warszawy oraz trasy S8. Ankietowani widzą możliwości rozwoju związane z dogodną lokalizacją Gminy. Tego typu odpowiedź została udzielona 41 razy.

Wśród pozostałych odpowiedzi ankietowani docenili także młodą kadrę Urzędu Gminy, dotychczasowe tempo rozwoju Gminy oraz poziom sportu i szkolnictwa.

To pytanie pozostawiło bez odpowiedzi 23% wszystkich ankietowanych

Pytanie 13.

Proszę o podanie 3 słabych stron Gminy Dąbrówka [N=144]

Pytanie 13 zaprojektowane zostało jako pytanie otwarte, w którym ankietowani poproszeni zostali o wskazanie 3 słabych stron Gminy Dąbrówka. To pytanie pozostawiło bez odpowiedzi 27% wszystkich ankietowanych. Pozostała grupa respondentów najczęściej wskazywała następujące obszary:

- słabo rozwinięta komunikacja publiczna – brak wystarczającej ilości połączeń zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych, brak połączeń w godzinach popołudniowych i wieczornych – 45 respondentów
- niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna w Gminie – zły stan dróg, brak sieci kanalizacyjnej i gazowej, brak infrastruktury szerokopasmowego Internetu – 42 respondentów
- bezpieczeństwo publiczne – brak posterunku policji, niewystarczające oświetlenie dróg – 16 respondentów

Ankietowani wskazywali także dużą dysproporcję między Dąbrówką, a pozostałymi miejscowościami.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jednym z podstawowych narzędzi zarządzania strategicznego, które jest zestawieniem silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń analizowanego obszaru. Poszczególne elementy analizy SWOT zostały przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 3. Analiza SWOT

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
WEWNĘTRZNE	S (STRENGTHS) czynniki wewnętrzne wpływające pozytywnie na rozwój Gminy, tworzące podstawy jego przyszłego rozwoju, wyróżniające Gminę w otoczeniu, podnoszące jej konkurencyjność i atrakcyjność w oczach mieszkańców, osób przyjezdnych i inwestorów,	W (WEAKNESSES) czynniki wewnętrzne wpływające negatywnie na rozwój Gminy, utrudniające jej rozwój i realizację zamierzeń, obniżające rangę Gminy w oczach mieszkańców, osób przyjezdnych i inwestorów,
ZEWNĘTRZNE	O (OPPORTUNITIES) czynniki zewnętrzne sprzyjające w osiągnięciu wyznaczonych celów rozwojowych, umożliwiające eliminowanie słabości oraz podejmowanie nowych kierunków rozwoju	T (THREATS) czynniki zewnętrzne przeszkadzające Gminie w osiągnięciu wyznaczonych celów rozwojowych, uniemożliwiające niwelowanie słabości, blokujące podejmowanie działania.

Źródło: opracowanie Contract Consulting

Celem analizy SWOT dla Gminy Dąbrówka jest wskazanie czynników, które w znacznym stopniu wpływają na aktualną sytuację regionu oraz zidentyfikowanie głównych możliwości oraz barier rozwojowych.

Analizą SWOT zostały objęte 3 najważniejsze obszary działalności Gminy:

- baza infrastrukturalna,
- potencjał gospodarczy oraz zarządzanie budżetem Gminy,
- kapitał ludzki.

Tabela 1. Analiza SWOT – Baza infrastrukturalna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">➤ najistotniejszym punktem rozwoju Gminy jest trasa S-8 oraz dogodnie położenie względem aglomeracji warszawskiej➤ dobrze rozwinięta sieć drogowa – drogi serwisowe umożliwiające rozwój usług w strefie przemysłowej oraz dojazd do posesji dla mieszkańców➤ systematyczny wzrost długości czynnej sieci wodociągowej oraz liczby mieszkańców z niej korzystających➤ systematyczna poprawa warunków infrastrukturalnych w Gminie, co powoduje wzrost liczby mieszkańców napływowych➤ dobrze rozwinięta infrastruktura kulturalna w Gminie➤ posiadanie własnej oczyszczalni ścieków➤ bardzo dobrze rozbudowana infrastruktura oświatowa (szkoły, przedszkola)➤ dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna	<ul style="list-style-type: none">➤ niski odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej w porównaniu z danymi krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi➤ niski odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w porównaniu z danymi krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi➤ brak inwestycji w gospodarkę ściekową w latach 2009-2013, co skutkuje niezadawalającym poziomem skanalizowania Gminy i zastosowanych rozwiązań➤ niewystarczający poziom zabezpieczenia w wodę dla działalności gospodarczej (niezaspokojenie potencjału rozwojowego Gminy np. w obszarze produkcji spożywczej)➤ brak infrastruktury turystycznej➤ brak ścieżek rowerowych na terenie Gminy➤ niedostateczna ilość miejsc parkingowych➤ niewystarczający dostęp do szerokopasmowego Internetu➤ niedostateczna jakość lokalnej komunikacji autobusowej➤ wzrost liczby nowych mieszkańców powoduje potrzebę budowy infrastruktury technicznej oraz społecznej na rozproszonym terenie➤ niewystarczający poziom terenów objętych planami zagospodarowania przestrzennego

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">➤ podejmowanie działań mających na celu przebudowę i modernizację dróg oraz poprawę ich jakości➤ działalność prywatnych przewoźników świadczących usługi komunikacji autobusowej➤ dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie Gminy➤ możliwość wykorzystania innowacyjnych technologii do budowy i modernizacji infrastruktury technicznej➤ systematyczny wzrost liczby mieszkańców korzystających ze zbiorników bezodpływowych➤ systematyczny wzrost długości czynnej sieci gazowej oraz liczby mieszkańców z niej korzystających➤ systematyczny wzrost liczby gospodarstw domowych wyposażonych w instalację centralnego ogrzewania➤ rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę jest szansą rozwoju przedsiębiorczości i mieszkalnictwa➤ skuteczność Władz Gminy w pozyskiwaniu dofinansowania ze źródeł zewnętrznych➤ rozbudowa sieci szerokopasmowego Internetu	<ul style="list-style-type: none">➤ zwiększanie zadłużenia pobliskich gmin oraz nadrzędnych jednostek samorządu terytorialnego, będące zagrożeniem dla realizacji inwestycji o charakterze ponadgminnym➤ systematyczny wzrost liczby mieszkańców wymaga uporządkowania układu urbanistycznego Gminy

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

Tabela 2. Analiza SWOT – Potencjał gospodarczy oraz zarządzanie budżetem Gminy

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">➤ rosnąca liczba przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Gminy - znaczący wpływ na dochody podatkowe➤ położenie Gminy w pobliżu Warszawy – jako dogodny miejsce dla rozwoju przedsiębiorczości➤ położenie Gminy w pobliżu trasy S-8, co znacznie wpłynie na rozwój gospodarczy regionu➤ wyjątkowe walory turystyczne i rekreacyjne strefy Bugu i Lasów Dąbrówki➤ zasób atrakcyjnych terenów Inwestycyjnych➤ przynależność do Lokalnej Grupy Działania Zalewu Zegrzyńskiego➤ systematyczny wzrost dochodów Gminy➤ systematycznie wzrastający poziom samodzielności finansowej Gminy w latach 2011 - 2014➤ efektywne pozyskiwanie środków ze źródeł zewnętrznych➤ niewysoki poziom zadłużenia Gminy, dający dużą elastyczność absorpcji środków unijnych	<ul style="list-style-type: none">➤ duża liczba podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy, co jednocześnie nie przekłada się na dochody podatkowe Gminy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)➤ rosnąca liczba zarejestrowanych bezrobotnych➤ rosnący wskaźnik udziału zarejestrowanych bezrobotnych w populacji osób w wieku produkcyjnym➤ brak infrastruktury turystycznej na terenie Gminy➤ niski poziom wydatków inwestycyjnych Gminy w wydatkach ogółem➤ niski poziom dochodów Gminy na 1 mieszkańca w porównaniu z innymi gminami wiejskimi powiatu wołomińskiego➤ niski poziom wydatków Gminy na 1 mieszkańca w porównaniu z innymi gminami wiejskimi powiatu wołomińskiego➤ niewystarczająca promocja Gminy, która umożliwiłaby rozwój małej przedsiębiorczości➤ niewystarczająca dynamika rozwoju inwestycji, umożliwiających zatrzymanie pracowników w Gminie➤ niewystarczająco wykorzystywany potencjał rozwojowy przez małe przedsiębiorstwa cukiernicze, prowadzące działalność na terenie Gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">➤ rozbudowa drogi S-8 (obwodnica Marek), co skróci czas dojazdu do Warszawy➤ przygotowanie terenów inwestycyjnych➤ efektywne wykorzystanie możliwości pozyskiwania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych➤ wykorzystanie potencjału turystycznego Gminy➤ rozwój współpracy z pobliskimi gminami i nadrzędnymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami➤ możliwość zwiększania promocji lokalnej przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none">➤ niestabilna polityka gospodarcza państwa➤ angażowanie gminy przez ustawodawcę w nowe zadania własne przy braku adekwatnej pomocy finansowej

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

Tabela 3. Analiza SWOT – kapitał ludzki

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">➤ systematyczny wzrost liczby ludności, głównie napływowej, co świadczy o atrakcyjności Gminy jako miejsca zamieszkania➤ korzystna struktura wiekowa mieszkańców – duża populacja osób w wieku przedprodukcyjnym, niski odsetek osób w wieku poprodukcyjnym➤ dodatnie saldo migracji w latach 2007-2014➤ liczne imprezy kulturalne oraz sportowe na terenie Gminy, które korzystnie wpływają na integrację mieszkańców➤ optymistyczne prognozy wzrostu liczby mieszkańców Gminy➤ walory przyrodnicze czyniące Gminę miejscem przyjaznym do zamieszkania i w konsekwencji generujące wzrost liczby mieszkańców➤ bogata oferta kulturalna Gminy, oferująca szeroki wachlarz zajęć i warsztatów dla wszystkich grup wiekowych	<ul style="list-style-type: none">➤ scentralizowane instytucje kulturalne Gminy, co utrudnia dostęp wszystkich mieszkańców do wydarzeń kulturalnych➤ wysoki poziom tzw. „bezrobocia ukrytego” na terenie Gminy, wynikający z dużej ilości małych gospodarstw rolnych i pracy w małych firmach rodzinnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">➤ aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie stworzenia instytucjonalnych i środowiskowych form pomocy mieszkańcom oraz aktywizacji osób i rodzin wymagających wsparcia➤ poprawa komunikacji ułatwia dojazd do pracy do Warszawy, a z drugiej strony konkurencyjne ceny nieruchomości umożliwiają budowę domu na terenie Gminy w cenie zakupu niewielkiego mieszkania w Warszawie lub na jej bliższych obrzeżach	<ul style="list-style-type: none">➤ odpływ wykształconych ludzi do pracy w większych ośrodkach miejskich np. w Warszawie➤ wzrost liczby mieszkańców napływowych, powoduje konieczność zwiększenia nakładów na integrację lokalnej społeczności➤ wzrost napływowych mieszkańców powoduje osłabienie poczucia lokalnej tożsamości➤ rosnące zagrożenie bezrobociem

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

5. Wyzwania oraz kierunku rozwojowe Gminy

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej, analizy SWOT i badań ankietowych mieszkańców należy wskazać wyróżniki decydujące o atrakcyjności i mocnych stronach Gminy Dąbrówka. Ekspozują one Gminę w jej otoczeniu i, mimo występowania różnych problemów i deficytów rozwojowych, odgrywają kluczową rolę dla kształtowania rozwoju Gminy oraz budowania jej pozycji w regionie.

Do najważniejszych pozytywnych wyróżników Gminy Dąbrówka należą:

- korzystne położenie w pobliżu Warszawy,
- atrakcyjność inwestycyjna (bliskość trasy S-8 w znacznym stopniu wpłynie na rozwój gospodarczy Gminy),
- atrakcyjność Gminy pod względem miejsca do zamieszkania (ceny gruntów i nieruchomości są znacznie niższe niż w Warszawie),
- tereny o wysokich walorach przyrodniczych oraz związane z nimi potencjał turystyczno-rozwojowy Gminy.

Z kolei do najważniejszych barier utrudniających rozwój Gminy należą:

- niewystarczający poziom infrastruktury technicznej na terenie Gminy,
- niedostateczna jakość lokalnej komunikacji wewnętrznej, co utrudnia mieszkańcom dostęp do życia społeczno-kulturalnego Gminy,
- przenoszenie lokalnego rynku pracy do Warszawy,
- położenie Gminy w pobliżu Warszawy sprawia, że istnieje ryzyko traktowania Dąbrówki jako „sypialni” Warszawy.

W oparciu o bieżącą sytuację Gminy Dąbrówka, aspekty stanowiące jej największy potencjał oraz bariery i trudności w rozwoju zdefiniowano najważniejsze wyzwania, z którymi Gmina musi się uporać w perspektywie najbliższych lat:

- **poprawa stanu infrastruktury technicznej** – najistotniejszym wyzwaniem Gminy Dąbrówka jest zapewnienie dostępu do infrastruktury technicznej rosnącej liczbie mieszkańców, mieszkającej w różnych częściach Gminy. Konieczne są m.in. inwestycje w gospodarkę wodno-sieciową oraz infrastrukturę drogową na terenie Gminy.
- **zwiększanie atrakcyjności Gminy dla turystów** – Gmina posiada znaczne tereny, wyróżniające się unikalnymi walorami przyrodniczymi, co stanowi o jej potencjale turystycznym. Władze Gminy powinny skoncentrować się na budowie i umożliwieniu budowania infrastruktury turystycznej, aby Dąbrówka stała się atrakcyjnym miejscem do rekreacji i wypoczynku dla lokalnej społeczności oraz mieszkańców okolicznych Gmin, w tym Warszawy.
- **zwiększanie atrakcyjności Gminy dla inwestorów** – bliskość trasy S-8, korzystnie wpłynie na rozwój gospodarczy Gminy. Aby w pełni wykorzystać tę szansę Gmina powinna zachęcać

potencjalnych inwestorów do inwestowania na jej terenie, co przyczyni się do zwiększania wpływów budżetowych z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. W związku z powyższym konieczne są inwestycje w infrastrukturę techniczną, niezbędną do prowadzenia działalności gospodarczej oraz rozwój komunikacji wewnętrznej, poprawiający mobilność pracowników.

- **rozwój zintegrowanego społeczeństwa** – rosnąca liczba napływowych mieszkańców wpływa na zanikanie poczucia tożsamości lokalnej. Napływowi mieszkańcy nie czują się związani z miejscem, w którym żyją, traktują je jako „sypialnię”. Niezbędne staną się działania, mające na celu zintegrowanie oraz aktywizowanie całej społeczności lokalnej.

Wymienione powyżej wyzwania oraz kierunki rozwojowe Gminy znalazły odzwierciedlenie w wizji Gminy 2023+ oraz w określonych celach strategicznych i zadaniach realizacyjnych.

6. Wizja rozwoju Gminy Dąbrówka

Wizja rozwoju Gminy stanowi życzeniowy scenariusz, odpowiadający na pytanie: „Jak powinna wyglądać Gmina Dąbrówka w 2023 roku?”

Podstawą do opracowania wizji rozwoju Gminy Dąbrówka jest analiza obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, a także jej zewnętrznych oraz wewnętrznych uwarunkowań.

Obraz Gminy Dąbrówka w najbliższym horyzoncie czasowym przedstawiają poniższe stwierdzenia.

Rysunek 4. Obraz Gminy Dąbrówka 2023+

Gmina Dąbrówka to miejsce, oferujące swoim mieszkańcom wysoki standard życia. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna w wysokim stopniu zaspokaja potrzeby lokalnej społeczności. Instytucje działające na terenie Gminy takie jak szkoły, ośrodki zdrowia czy urzędy oferują wysoki standard świadczonych usług. Gminę charakteryzuje powszechne poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz dobre powiązania komunikacyjne.

Mieszkańcy Gminy Dąbrówka to aktywni i pełni zapału ludzie. Gmina wspiera oddolne inicjatywy mieszkańców, dając im możliwość aktywnego udziału w kształtowaniu życia kulturalnego i społecznego Gminy. Władze Gminy kładą także nacisk na budowę aktywnego i zintegrowanego społeczeństwa, z uwzględnieniem różnych form wsparcia dla grup społecznych wymagających pomocy. Jednym z atutów Gminy są także prężnie działające organizacje pozarządowe.

Gmina Dąbrówka to także gmina wykorzystująca swój potencjał gospodarczy. Gmina, ze względu na swoją dogodną lokalizację oraz zasobność terenów inwestycyjnych jest miejscem atrakcyjnym dla biznesu. Zwiększająca się z roku na rok liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy, przekłada się na systematycznie wzrastające wpływy do budżetu w tytułu podatków od osób fizycznych i prawnych.

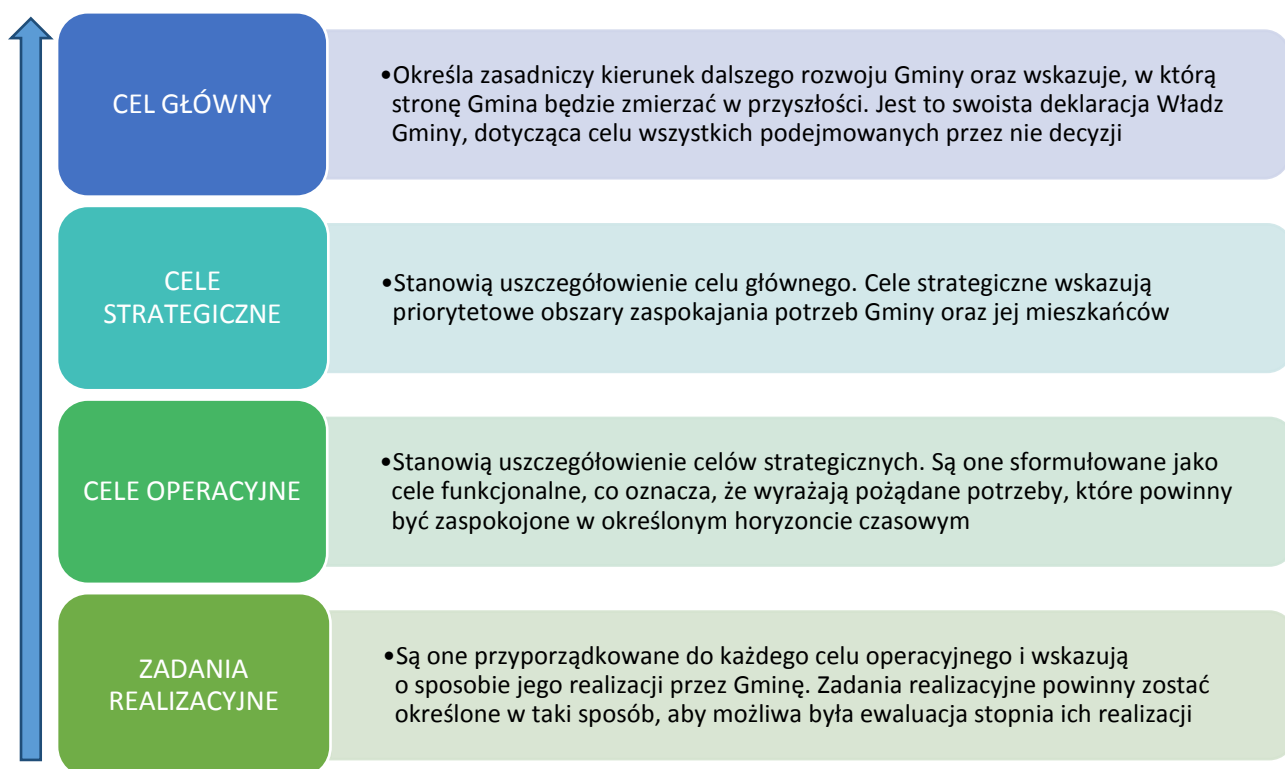
Władze Gminy przykładają także znaczną uwagę do zasad zrównoważonego rozwoju. Rozwój gospodarczy Gminy idzie w parze z zachowaniem walorów przyrodniczych środowiska naturalnego. Istotny segment aktywności gospodarczej w regionie stanowi rekreacja i turystyka, oparta na wykorzystaniu walorów przyrodniczych Gminy Dąbrówka.

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

Do realizacji przedstawionej powyżej Wizji niezbędne jest nakreślenie szczegółowego planu działania, który ma na celu pokazanie głównych kierunków rozwoju Gminy. Zawiera on mierzalne cele zaprezentowane w układzie hierarchicznym, w którym niższy poziom hierarchiczny oznacza wyższy stopień szczegółowości.

Rysunek 5. Katalog celów Gminy Dąbrówka

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

Konsekwentne realizowanie zadań realizacyjnych oraz dążenie do osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych będzie przybliżało Gminę Dąbrówka do wyznaczonej wizji.

7. Cele i zadania realizacyjne Gminy

7.1. Cele Gminy

Cel główny Gminy wskazuje na cel nadrzędny, do jakiego należy dążyć realizując poszczególne zadania realizacyjne wskazane w Strategii.

Cel główny Gminy Dąbrówka do 2023 roku prezentuje się w sposób następujący:

Wykorzystanie potencjałów rozwojowych Gminy do wzmocnienia przedsiębiorczości w regionie oraz zapewnienia wysokiego standardu życia przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Na podstawie celu głównego Gminy opracowano 4 cele strategiczne, które nakreślają zrównoważone kierunki działań. Stanowią one zatem ustrukturyzowane celu głównego oraz jego zdefiniowanie poprzez konkretne cele rozwojowe. Do każdego z celów strategicznych opracowano szczegółowe cele operacyjne, które odnoszą się do konkretnych obszarów działania. Cele strategiczne oraz cele

operacyjne Gminy Dąbrówka zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 4. Cele strategiczne i operacyjne Gminy Dąbrówka

CELE STRATEGICZNE		CELE OPERACYJNE	
C1.	Rozwój gospodarczy Gminy z uwzględnieniem potencjału turystycznego oraz inwestycyjnego	C1.1.	Wspieranie lokalnego rynku pracy oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą
		C1.2.	Promowanie polityki proinwestycyjnej oraz proinnowacyjnej
		C1.3.	Wykorzystywanie potencjału Gminy do rozwoju bazy ekonomicznej
		C1.4.	Promocja Gminy
C2.	Poprawa i ochrona środowiska naturalnego	C2.1.	Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz ochrona obszarów cennych pod względem walorów przyrodniczych
		C2.2.	Wdrożenie założeń gospodarki niskoemisyjnej
		C2.3.	Rewitalizacja przestrzeni i zagospodarowanie przestrzenne
		C2.4.	Proekologiczna edukacja mieszkańców
C3.	Zapewnienie mieszkańcom wysokiego standardu zamieszkania oraz rozwój infrastruktury technicznej i społecznej	C3.1.	Rozbudowa/modernizacja infrastruktury technicznej
		C3.2.	Rozbudowa/modernizacja infrastruktury społecznej
		C3.3.	Poprawa komunikacji wewnętrznej oraz zewnętrznej
		C3.4.	Poprawa bezpieczeństwa w Gminie
		C3.5.	Poprawa jakości świadczonych usług publicznych
C4.	Budowa aktywnego społeczeństwa obywatelskiego	C4.1.	Aktywizacja i rewitalizacja lokalnej społeczności
		C4.2.	Rozwiązywanie problemów społecznych

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

7.2. Zadania realizacyjne wdrażające strategię rozwoju Gminy Dąbrówka

Na podstawie przeprowadzonej analizy społeczno-gospodarczej oraz analizy SWOT określono szczegółowe zadania, mające na celu wdrożenie Strategii. Pogrupowano je według 7 obszarów rozwojowych dotyczących kluczowych aspektów działalności Gminy.

Rysunek 6. Obszary rozwojowe Gminy Dąbrówka

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

W Strategii zawarto część implementacyjną, składającą się z wyodrębnionych projektów do realizacji. W związku z tym podczas prac nad Strategią opracowano zadania realizacyjne, które są wynikiem konsultacji społecznych oraz ewaluacji poprzedniej strategii.

Do każdego zadania zostały przyporządkowane cele operacyjne, które zostaną osiągnięte dzięki jego realizacji. Ponadto przy każdym zadaniu określono miernik realizacji, który będzie wskazywał na osiągnięcie zamierzonych celów.

W przypadku każdego zadania realizacyjnego wskazano również instytucje, które będą zaangażowane w wykonanie konkretnego przedsięwzięcia. Użyto w tym celu następujących oznaczeń:

- UG – Urząd Gminy
- ZGK – Zakład Gospodarki Komunalnej w Dąbrówce
- GCK – Gminne Centrum Kultury w Dąbrówce

- GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbrówce
- GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie
- POW – Starostwo Powiatowe w Wołominie
- PPP – Partnerstwo Publiczno-Prywatne
- NGO – organizacje pozarządowe
- BIZ – inicjatywy prywatne
- IB- Instytuty badawcze, ośrodki naukowe, uczelnie wyższe,
- PSG – Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.
- LP – Lasy Państwowe

Zadania realizacyjne Gminy Dąbrówka przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Zadania realizacyjne Gminy Dąbrówka

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
PROGRAM ROZWOJU GOSPODARKI KOMUNALNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Budowa/rozbudowa/modernizacja infrastruktury wodociągowej	<ul style="list-style-type: none">Długość czynnej sieci wodociągowej [km]Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej	UG ZGK	C3.1.
Budowa/rozbudowa/modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej	<ul style="list-style-type: none">Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej	UG ZGK	C3.1.
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dąbrówce	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG ZGK	C3.1.
Budowa, rozbudowa systemu ściekowego oraz oczyszczalni ścieków na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG ZGK	C3.1.
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	<ul style="list-style-type: none">Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy	UG ZGK	C3.1.
Budowa/rozbudowa/modernizacja Stacji Uzdatniania Wody	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG ZGK	C3.1.
Rozbudowa/modernizacja sieci gazowej	<ul style="list-style-type: none">Długość sieci gazowej [km]	UG PSG	C3.1.
Rozbudowa/modernizacja systemu melioracyjnego Gminy	<ul style="list-style-type: none">Długość sieci melioracyjnej [km]	UG POW	C3.1.

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
Zabezpieczenie i modernizacja bazy infrastrukturalnej dla Zakładu Gospodarki Komunalnej	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG ZGK	C3.1.
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none">Liczba budynków użyteczności publicznej objętych termomodernizacją	UG	C3.1.
Budowa/rozbudowa/modernizacja/rewitalizacja budynków użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none">Liczba budynków użyteczności publicznej objętych modernizacjąLiczba budynków użyteczności publicznej objętych modernizacjąLiczba nowych budynków użyteczności publicznej	UG	C3.1.

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
PROGRAM ROZWOJU INFRASTRUKTURY DROGOWEJ, TRANSPORTU ORAZ KOMUNIKACJI			
Budowa/rozbudowa/modernizacja dróg gminnych wraz z towarzyszącą infrastrukturą	<ul style="list-style-type: none">Długość dróg gminnych [km]	UG	C3.1.
Przebudowa drogi gminnej nr 430101W w miejscowościach Trojany i Wszebory	<ul style="list-style-type: none">Długość dróg gminnych [km]	UG	C3.1.
Przebudowa drogi gminnej nr 430114W w miejscowościach Dąbrówka i Lasków	<ul style="list-style-type: none">Długość dróg gminnych [km]	UG	C3.1.
Przebudowa drogi gminnej nr 430105W w miejscowości Kołaków	<ul style="list-style-type: none">Długość dróg gminnych [km]	UG	C3.1.
Utwardzenie dróg gminnych	<ul style="list-style-type: none">Długość dróg gminnych z nawierzchnią twardą	UG	C3.1.
Budowa parkingów na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none">Liczba parkingów na terenie GminyPowierzchnia parkingów na terenie Gminy	UG	C3.1.
Budowa/rozbudowa/modernizacja gminnego oświetlenia publicznego	<ul style="list-style-type: none">Liczba lamp na terenie GminyLiczba lamp energooszczędnych na terenie Gminy	UG PPP	C3.1.
Rozbudowa systemu zbiorczej komunikacji publicznej	<ul style="list-style-type: none">Liczba połączeń autobusowych na terenie Gminy	UG PPP	C3.3.

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
Remonty/modernizacja/przebudowa dróg powiatowych dokonywane w porozumieniu z powiatem	<ul style="list-style-type: none">Długość wyremontowanych dróg powiatowych	UG POW	C3.1.
Budowa ścieżek rowerowych o znaczeniu komunikacyjnym wraz z ciągami pieszymi	<ul style="list-style-type: none">Liczba km ścieżek rowerowych na terenie Gminy	UG	C3.3.

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
PROGRAM ROZWOJU INFRASTRUKTURY KULTURALNO-OŚWIATOWEJ ORAZ PODNOSZENIE JAKOŚCI KSZTAŁCENIA			
Budowa/rozbudowa/modernizacja szkół oraz przedszkoli	<ul style="list-style-type: none">Liczba placówek oświatowych na terenie GminyPowierzchnia zmodernizowanych placówek oświatowych	UG	C3.2.
Doposażenie szkół oraz przedszkoli	<ul style="list-style-type: none">Wartość zakupionego wyposażeniaLiczba komputerów i nowoczesnych pomocy naukowych w placówkach	UG	C3.2.
Rozwój innowacyjnych metod pracy z dziećmi i rozwijanie umiejętności kluczowych	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działań	UG	C3.2.
Dostosowanie placówek oświatowych do potrzeb osób niepełnosprawnych i przygotowanie specjalnych gabinetów wspierających edukację dzieci z orzeczeniami	<ul style="list-style-type: none">Liczba placówek oświatowych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnychLiczba specjalnych gabinetów w placówkach oświatowych	UG	C3.2. C3.5.
Budowa systemu innowacyjnego szkolenia i rozwoju kadry oświatowej, także w ramach interdyscyplinarnego ośrodka wymiany doświadczeń nauczycieli	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działań	UG	C3.5.
Dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb gospodarki lokalnej i krajowej oraz współpraca z przedsiębiorstwami	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działań	UG	C3.5.
Współpraca ze szkołami średnimi, uczelniami wyższymi oraz instytucjami wspierającymi oświatę	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj przeprowadzonych działańLiczba współpracujących podmiotów	UG IB	C3.5.
Modernizacja Gminnego Centrum Kultury	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działań	UG GCK	C3.2.
Ochrona dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działań	UG	C2.1.

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
PROGRAM ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ ORAZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO GMINY			
Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Gminie	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG	C3.2.
Budowa boisk wielofunkcyjnych na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none">Liczba boisk na terenie Gminy	UG	C3.2.
Budowa stadionu sportowego	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG	C3.2.
Budowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz małej infrastruktury na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG	C3.2.
Modernizacja obiektu sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Dąbrówce	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG	C3.2.
Budowa pomostów widokowych oraz punktów obserwacji przyrody	<ul style="list-style-type: none">Liczba pomostów widokowych	UG	C3.2.
Opracowanie koncepcji sieci ścieżek rowerowych łączących Gminę	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG	C3.2.
Budowa szlaków rowerowych oraz pieszych	<ul style="list-style-type: none">Długość szlaków rowerowych oraz pieszych	UG	C3.2.
Budowa stref sportu i rekreacji	<ul style="list-style-type: none">Liczba stref sportu i rekreacji na terenie Gminy	UG	C3.2.
Budowa/modernizacja placów zabaw	<ul style="list-style-type: none">Liczba placów zabaw na terenie GminyLiczba zmodernizowanych placów zabaw	UG	C3.2.
Budowa siłowni zewnętrznych	<ul style="list-style-type: none">Liczba elementów siłowni zewnętrznych na terenie Gminy	UG	C3.2.

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
PROGRAM ROZWOJU INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ORAZ BUDOWANIA AKTYWNEGO SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH			
Powołanie Centrum Rozwoju Społecznego	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG NGO	C4.1.
Budowa dziennego i całodobowego domu opieki dla osób starszych	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadaniaLiczba osób korzystających z usług dziennego domu opieki	UG GOPS NGO PPP	C4.1.
Budowa centrum rehabilitacji	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadaniaLiczba osób korzystających	UG BIZ	C4.1.
Rozwój komunikacji społecznej	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działań	UG	C4.1.
Regularne publikowanie biuletynu informacyjnego dla mieszkańców	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG	C1.4. C4.1.
Wspieranie działań podejmowanych przez mieszkańców	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działań	UG GCK GBP	C4.1.
Rozwój profilaktyki zdrowotnej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba odbiorców podjętych działań	UG GOPS NGO	C4.2.

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez podniesienie poziomu świadomości i umiejętności mieszkańców w zakresie stosowania technologii informacyjnych	<ul style="list-style-type: none">• Liczba oraz rodzaj podjętych działań• Liczba odbiorców podjętych działań	UG GOPS	C4.2.
Przeciwdziałanie występowaniu negatywnych zjawisk społecznych (np. alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)	<ul style="list-style-type: none">• Liczba oraz rodzaj podjętych działań• Liczba odbiorców podjętych działań	UG GOPS	C4.2.

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
EKOLOGIA, REWITALIZACJA PRZESTRZENI ORAZ ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE			
Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego na terenie całej Gminy	<ul style="list-style-type: none">Procentowy wskaźnik pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego terenu Gminy	UG	C2.3.
Opracowanie koncepcji oraz dostosowanie się do zmian wynikających z przekształceń terenów zalewowych	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadaniaLiczba oraz rodzaj podjętych działań	UG	C2.3.
Zagospodarowanie strefy nadbużańskiej pod tereny rekreacyjne	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działań	UG PPP	C2.3.
Rewitalizacja terenów po dawnej Spółdzielni Kółek Rolniczych w Dąbrówce	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG PPP	C2.3.
Zagospodarowanie centrów większych miejscowości w Gminie	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działań	UG PPP	C2.3.
Opracowanie i wdrożenie koncepcji zagospodarowania Gminy w zakresie spójnej estetyki i małej architektury	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba elementów małej architektury na terenie Gminy	UG	C2.3.
Opracowanie i wdrożenie programu usuwania azbestu	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadaniaLiczba obiektów objętych programem	UG	C2.4. C2.1.
Działania mające na celu promowanie budownictwa energooszczędnego i pasywnego	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba odbiorców podjętych działań	UG	C2.4. C2.1.

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
Działania mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba odbiorców podjętych działań	UG	C2.4.
Organizacja i modernizacja Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG	C2.1.
Systematyczny monitoring środowiska w celu usuwania dzikich wysypisk	<ul style="list-style-type: none">Liczba zlikwidowanych dzikich wysypiskLiczba oraz rodzaj podjętych działań	UG	C2.1.
Działania mające na celu zachęcanie mieszkańców do wymiany źródeł ciepła na sprzyjające ochronie środowiska, w tym OZE	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba odbiorców podjętych działań	UG	C2.4
Opracowanie i wybudowanie ścieżek edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none">Liczba km wybudowanych ścieżek edukacyjnych	UG PPP POW LP	C2.4.
Wdrożenie założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN)	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG	C2.2.

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
PROGRAM ROZWOJU GOSPODARCZEGO, INFORMATYZACJI GMINY ORAZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA			
Przygotowanie oferty inwestycyjnej Gminy	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadania	UG	C1.2.
Promocja obszarów oraz stref aktywności gospodarczej na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba odbiorców podjętych działań	UG	C1.4.
Działania mające na celu tworzenie dobrych warunków rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba odbiorców podjętych działań	UG	C1.1.
Zintegrowane działania rewitalizacji społecznej i gospodarczej, mające na celu przekwalifikowanie mieszkańców Gminy do warunków panujących na rynku pracy oraz do możliwości pozyskania stabilnego zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba odbiorców podjętych działań	UG PUP GOPS	C1.1.
Wspieranie aktywności zawodowej mieszkańców i rozwijanie lokalnego rynku pracy	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba odbiorców podjętych działań	UG PUP	C1.1.
Promocja Gminy na zewnątrz	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba odbiorców podjętych działań	UG	C1.4.
Działania mające na celu wykorzystanie potencjału turystycznego Gminy	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba odbiorców podjętych działań	UG	C1.3.

Zadania realizacyjne	Miernik	Jednostki zaangażowane w realizację zadania	Cele osiągnięte w strategii
Współpraca Gminy w ramach Lokalnej Grupy Działania Zalewu Zegrzyńskiego	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działań	UG	C1.3.
Budowa sieci telekomunikacyjnej umożliwiającej dostęp do szerokopasmowego Internetu	<ul style="list-style-type: none">Długość sieci telekomunikacyjnej	UG	C3.1.
Informatyzacja działań Urzędu Gminy oraz jednostek mu podległych	<ul style="list-style-type: none">Liczba oraz rodzaj podjętych działańLiczba jednostek objętych informatyzacją	UG	C3.5.
Budowa systemu inteligentnego monitoringu	<ul style="list-style-type: none">Wykonanie zadaniaLiczba przestępstw i wykroczeń na terenie Gminy	UG	C3.4.

Źródło:

opracowanie

Contract

Consulting.

Część IV Wdrożeniowa

8. Źródła finansowania zadań realizacyjnych

Realizacja wszystkich zapisów Strategii w znacznym stopniu przekracza możliwości finansowe Gminy Dąbrówka. Niezbędne jest więc zastosowanie dywersyfikacji źródeł finansowania, tak by oprócz środków własnych Urzędu Gminy i jednostek mu podległych wykorzystać także środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych takich jak:

- środki budżetu Unii Europejskiej,
- środki pochodzące z innych źródeł zagranicznych,
- środki funduszy celowych oraz dotacje z poszczególnych ministerstw,
- środki własne przedsiębiorstw i osób fizycznych (także na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego).

8.1. Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej

W najbliższych latach kluczowym dla polskich samorządów źródłem finansowania przedsięwzięć rozwojowych będą środki europejskiej polityki spójności wydzielone z nowego budżetu Unii Europejskiej na lata 2014-2020. W systemie zarządzania polityką spójności na poziomie krajowym najważniejszym dokumentem jest Umowa Partnerstwa, która określa strategię inwestowania tych

środków. Wdrażanie tej strategii odbywa się dzięki realizacji sześciu programów krajowych oraz szesnastu programów regionalnych.

Biorąc pod uwagę potrzeby i plany rozwojowe Gminy Dąbrówka najważniejszym źródłem dofinansowania jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Podzielono go na osie wspierające poszczególne obszary gospodarki. Zostały one zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 6. Osie priorytetowe oraz główne obszary wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020

Osie priorytetowe RPO WM 2014-2020	Główne obszary wsparcia
Oś I Wykorzystanie działalności badawczo-rozwojowej w gospodarce	<ul style="list-style-type: none">wsparcie regionalnej infrastruktury badawczo-rozwojowejwzrost wykorzystania innowacyjnej działalności badawczej i rozwojowej w przedsiębiorstwachtworzenie przyjaznych warunków dla gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów
Oś II Wykorzystanie e-potencjału Mazowsza	<ul style="list-style-type: none">rozwój e-technologii w przedsiębiorstwachzwiększenie dostępności i jakości e-usług publicznych dla obywateli
Oś III Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none">wsparcie rozwoju przedsiębiorczościinternacjonalizacja działalności przedsiębiorstwpromocja gospodarcza regionuzwiększenie dostępności terenów inwestycyjnychdostosowanie ofert Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) do potrzeb przedsiębiorców
Oś IV Przejęcie na gospodarkę niskoemisyjną	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie udziału niekonwencjonalnych, w tym odnawialnych, źródeł energii w ogólnej produkcji energiipoprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji CO₂redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza oraz wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego
Oś V Gospodarka przyjazna środowisku	<ul style="list-style-type: none">zapobieganie katastrofom naturalnym i minimalizowanie ich skutkówzmniejszenie ilości składowanych odpadów na Mazowszuochrona i rozwój dziedzictwa kulturowegopoprawa systemów zarządzania i monitoringu środowiska oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczegozwiększenie potencjału Ochotniczych Straży Pożarnych
Oś VI Jakość życia	<ul style="list-style-type: none">inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia służące poprawie jakości, zwiększeniu dostępności i zmniejszeniu dysproporcji terytorialnych w dostępie do specjalistycznych świadczeń opieki zdrowotnejrewitalizacja przestrzeni miejskiej i wiejskiej ukierunkowana na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych

Osie priorytetowe RPO WM 2014-2020	Główne obszary wsparcia
Oś VII Rozwój regionalnego systemu transportowego	<ul style="list-style-type: none">poprawa spójności regionalnej sieci drogowej z siecią TEN-T oraz zwiększenie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej
Oś VIII Rozwój rynku pracy	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia na mazowieckim rynku pracyzwiększenie roli MŚP w kreowaniu nowych miejsc pracy na regionalnym rynku pracy
Oś IX Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	<ul style="list-style-type: none">zapobieganie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu oraz działanie na rzecz zwiększenia szans na zatrudnieniepoprawa dostępu do usług opieki zdrowotnej i usług społecznych, tworzących szansę włączenia społecznego i/ lub zatrudnieniapoprawa jakości i zwiększenie zakresu zadań realizowanych przez podmioty ekonomii społecznej w obszarze integracji społecznej i zawodowej
Oś X Edukacja dla rozwoju regionu	<ul style="list-style-type: none">wzrost dostępności i jakości edukacji przedszkolnej i kształcenia ogólnegowsparcie kształcenia i szkolenia osób dorosłychwzmocnienie kształcenia zawodowego młodzieży
Oś XI Pomoc techniczna	<ul style="list-style-type: none">wsparcie dla IZ

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

Gmina powinna także starać się o uzyskanie dotacji unijnych do realizacji zadań w ramach programów krajowych. Są one zdefiniowane w następujący sposób:

- Program Inteligentny Rozwój 2014-2020,
- Program Polska Cyfrowa 2014-2020,
- Program Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Program Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Program Polska Wschodnia 2014-2020,
- Program Pomoc Techniczna 2014-2020.

Program Polska Wschodnia dotyczy jedynie województwa lubelskiego, podlaskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, dlatego nie będzie on przedmiotem dalszej analizy. Pozostałe programy zostały scharakteryzowane w poniższej tabeli.

Tabela 7. Charakterystyka programów krajowych wdrażających perspektywę unijną na lata 2014-2020

Program operacyjny	Priorytety i działania
--------------------	------------------------

Program operacyjny	Priorytety i działania
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	<ol style="list-style-type: none">1. Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu3. Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej4. Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego6. Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego7. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia8. Pomoc techniczna
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	<ol style="list-style-type: none">1. Wsparcie prowadzenia prac B+R2. Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach3. Wsparcie otoczenia biznesu4. Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	<ol style="list-style-type: none">1. Osoby młode na rynku pracy2. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji3. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju4. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa5. Wsparcie dla obszaru zdrowia
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	<ol style="list-style-type: none">1. Powszechny dostęp do szybkiego Internetu2. E-administracja i otwarty urząd3. Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa4. Pomoc techniczna
Program Operacyjny Pomoc Techniczna	<ol style="list-style-type: none">1. Utrzymanie i rozwój potencjału instytucji realizujących politykę spójności w Polsce w latach 2014-20202. Przygotowanie beneficjentów do wdrażania projektów3. Wsparcie wymiaru miejskiego w polityce spójności4. System informacji i promocji dla funduszy europejskich

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

Instrumentem realizacji polityki Unii Europejskiej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich w Polsce jest natomiast **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020**. Jego celem głównym jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Program realizuje sześć priorytetów określonych w następujący sposób:

- ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich,
- poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych,
- poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie,
- odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa,
- wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym,
- zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich

Fundusze unijne są istotnym źródłem finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych, należy jednak podkreślić, że w przypadku ich realizacji Gmina jest zobowiązana do zapewnienia wkładu własnego, który może pokryć ze środków własnych lub z zadłużenia. Konieczne tym samym staje się wdrożenie programu monitorowania zdolności Gminy do zaangażowania wkładu własnego i jego alokacji na różne projekty infrastrukturalne, społeczne czy gospodarcze. Innym obowiązkiem Gminy w zakresie pozyskiwania środków z budżetu Unii Europejskiej jest zapewnienie procedur monitorowania i rozliczania realizowanych inwestycji zgodnie z wytycznymi obowiązującymi dla perspektywy budżetowej na lata 2014-2020.

8.2. Pozostałe źródła finansowania

Oprócz środków przyznawanych w ramach europejskiej polityki spójności Gmina może ubiegać się również o inne źródła finansowania w ramach zagranicznych programów wsparcia. Najważniejsze z nich zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 8. Charakterystyka wybranych zagranicznych źródeł finansowania zadań realizacyjnych

Źródło finansowania	Obszary wsparcia
Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego („fundusze norweskie”)	<ol style="list-style-type: none">1. Bioróżnorodność i monitoring środowiska2. Oszczędzanie energii, odnawialne źródła3. Społeczeństwo obywatelskie4. Rozwój społeczny i regionalny5. Kulturowe dziedzictwo6. Badania naukowe i stypendia7. Schengen i sprawy wewnętrzne8. Godna praca i dialog trójstronny9. Innowacje w zakresie zielonych technologii
Szwajcarsko-Polski Program Współpracy	<ol style="list-style-type: none">1. Bezpieczeństwo, stabilność, wsparcie reform<ol style="list-style-type: none">1.1. Inicjatywy na rzecz rozwoju regionalnego regionów peryferyjnych i słabo rozwiniętych1.2. Zwiększenie ochrony wschodnich granic Unii Europejskiej2. Środowisko i infrastruktura<ol style="list-style-type: none">2.1. Odbudowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury środowiskowej oraz poprawa stanu środowiska2.2. Poprawa publicznych systemów transportowych2.3. Bioróżnorodność i ochrona ekosystemów3. Sektor prywatny<ol style="list-style-type: none">3.1. Poprawa środowiska biznesowego MŚP3.2. Rozwój sektora prywatnego i promocja eksportu MŚP4. Rozwój społeczny i zasobów ludzkich<ol style="list-style-type: none">4.1. Ochrona zdrowia4.2. Badania i rozwój

Źródło finansowania	Obszary wsparcia
Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności	<ol style="list-style-type: none">1. Inicjatywy w zakresie edukacji<ol style="list-style-type: none">1.1. English teaching1.2. Równać szanse1.3. Szkoła ucząca się (SUS)1.4. Projektor – wolontariat studencki1.5. Stypendia pomostowe1.6. Uniwersytet trzeciego wieku (UTW)2. Rozwój społeczności lokalnych<ol style="list-style-type: none">2.1. Wspieramy organizacje pozarządowe2.2. Działaj lokalnie2.3. Nowe technologie lokalnie2.4. Liderzy PAFW2.5. Konkurs „Pro Publico Bono”2.6. Program Rozwoju Bibliotek2.7. Lokalne Partnerstwa PAFW2.8. Obywatel i Prawo

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

Analizując źródła finansowania zadań realizacyjnych, należy także zwrócić uwagę na środki krajowe pochodzące z poszczególnych ministerstw. Gmina może się bowiem starać o finansowanie niektórych inwestycji np. ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego czy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Wsparcie oferowane jest także w ramach funduszy celowych pochodzących z jednostek takich jak np. Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zostały one scharakteryzowane w poniższej tabeli.

Tabela 9. Obszary wsparcia w ramach działalności Narodowego oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Nazwa jednostki	Obszary wsparcia
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	<ol style="list-style-type: none">1. Ochrona wód2. Gospodarka wodna3. Ochrona atmosfery4. Ochrona ziemi5. Edukacja ekologiczna6. Ochrona przyrody7. Zapobieganie zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków

Nazwa jednostki	Obszary wsparcia
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	<ol style="list-style-type: none">1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi<ol style="list-style-type: none">1.1. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi<ol style="list-style-type: none">2.1. Racjonalna gospodarka odpadami2.2. Ochrona powierzchni ziemi2.3. Geologia i górnictwo3. Ochrona atmosfery<ol style="list-style-type: none">3.1. Poprawa jakości powietrza – programy ochrony powietrza, KAWKA3.2. LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej3.3. Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych3.4. Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach3.5. BOCIAN – rozproszone odnawialne źródła energii3.6. Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów<ol style="list-style-type: none">4.1. Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej5. Międzydziedzinowe<ol style="list-style-type: none">5.1. Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony państwa5.2. Wspieranie działalności monitoringu środowiska5.3. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków5.4. Edukacja ekologiczna5.5. Współfinansowanie programu LIFE5.6. SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW5.7. E-KUMULATOR – Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

W celu realizacji zadań Gmina może także współpracować z podmiotami prywatnymi na zasadach **partnerstwa publiczno-prywatnego**, czyli przedsięwzięć realizowanych w oparciu o umowę długoterminową zawartą pomiędzy podmiotem publicznym a podmiotem prywatnym, której celem jest stworzenie składników infrastruktury umożliwiającej świadczenie usług o charakterze publicznym. Fundamentem tej współpracy jest wspólnota działań stworzona po to, aby partnerzy mogli jak najlepiej wykonywać zadania, do których zostali powołani. Zadaniem partnera publicznego jest świadczenie usług publicznych, natomiast podmiot prywatny prowadzi działalność gospodarczą i osiąga z niej zyski. Partnerstwo może obejmować takie dziedziny jak np. budownictwo mieszkań na wynajem, centra sportowo-rekreacyjne, parkingi, szkoły, siedziby władz publicznych, gospodarka komunalna czy budowa dróg.

Podmiotem mogącym wspomóc Gminę w realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych i rozwojowych jest również **Lokalna Grupa Działania**. Jest to rodzaj partnerstwa terytorialnego zrzeszającego przedstawicieli lokalnych organizacji z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego oraz mieszkańców danego obszaru. LGD przygotowuje Lokalną Strategię Rozwoju, a po jej akceptacji

przez samorząd województwa może korzystać ze środków finansowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, co ma kluczowe znaczenie dla realizacji zadań przez Gminę. Gmina Dąbrówka należy do Lokalnej Grupy Działania Zalewu Zegrzyńskiego.

Jeszcze jednym źródłem finansowania inwestycji, funkcjonującym jednak już w ramach środków własnych budżetu Gminy, jest **fundusz sołecki**. Zgodnie z ustawą jednostki samorządu terytorialnego mają możliwość wyodrębnienia środków z przeznaczeniem na fundusz sołecki, który nie jest funduszem celowym w rozumieniu zapisów ustawy o finansach publicznych, lecz funduszem wyodrębnionym z budżetu Gminy na wskazane przedsięwzięcia. Środki funduszu sołeckiego przeznaczane są na realizację zadań, które zmierzają do poprawy jakości życia mieszkańców sołectw i które są zgodne z nakreśloną Strategią.

9. Zapewnienie zgodności z dokumentacją strategicznymi wyższego rzędu

Lokalne Strategie Rozwoju powinny uwzględniać zapisy zawarte w dokumentach strategicznych wyższego rzędu na poziomie krajowym, regionalnym, wojewódzkim oraz powiatowym.

Z punktu widzenia realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dąbrówka na lata 2015-2023 szczególnie istotne jest zbadanie jej zgodności z takimi dokumentami jak:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030 – trzecia fala nowoczesności”,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze,
- Strategia Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2025 roku,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2008-2015.

Rysunek 7. Dokumenty strategiczne wyższego rzędu

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030 – trzecia fala nowoczesności”

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030 – trzecia fala nowoczesności” jest dokumentem określającym główne kierunki rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Celem głównym zdefiniowanym w dokumencie jest „Poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa Unii i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju”. Strategia zakłada 3 obszary strategiczne, do których przypisane zostały cele strategiczne oraz kierunki interwencji. W poniższej tabeli przedstawiono zgodność dokumentów na poziomie celów strategicznych.

Tabela 10. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Kraju „Polska 2030 – trzecia fala nowoczesności”

Cele Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030 – trzecia fala nowoczesności”	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Dąbrówka na lata 2015-2023
Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki	C3.2. Rozbudowa/modernizacja infrastruktury społecznej C3.5. Poprawa jakości świadczonych usług publicznych
Cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki	C1.1. Wspieranie lokalnego rynku pracy oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą C1.2. Promowanie polityki proinwestycyjnej oraz proinnowacyjnej
Cel 5. Stworzenie Polski Cyfrowej	C3.5. Poprawa jakości świadczonych usług publicznych
Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”	C1.1. Wspieranie lokalnego rynku pracy oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą C4.1. Aktywizacja i rewitalizacja lokalnej społeczności
Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska	C2.1. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz ochrona obszarów cennych pod względem walorów przyrodniczych C2.2. Wdrożenie założeń gospodarki niskoemisyjnej
Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego zrównoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	C1.3. Wykorzystanie potencjału Gminy do rozwoju bazy ekonomicznej C2.3. Rewitalizacja przestrzeni i zagospodarowanie przestrzenne
Cel 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego	C3.1. Rozbudowa/modernizacja infrastruktury technicznej C3.3. Poprawa komunikacji wewnętrznej oraz zewnętrznej
Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju	C4.1. Aktywizacja i rewitalizacja lokalnej społeczności C4.2. Rozwiązywanie problemów społecznych

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

2. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku - Innowacyjne Mazowsze jest głównym dokumentem strategicznym określającym zasady polityki rozwoju województwa mazowieckiego na poziomie regionalnym. Komplementarność celów strategicznych Gminy Dąbrówka z celami określonymi w Strategii Rozwoju Województwa została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 11. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Dąbrówka na lata 2015-2023
<u>Cel priorytetowy:</u> Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym	C1.1. Wspieranie lokalnego rynku pracy oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą C1.2. Prowadzenie polityki proinwestycyjnej oraz proinnowacyjnej
Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii	C1.1. Wspieranie lokalnego rynku pracy oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą C1.2. Prowadzenie polityki proinwestycyjnej oraz proinnowacyjnej C1.3. Wykorzystywanie potencjału Gminy do rozwoju bazy ekonomicznej C1.4. Promocja Gminy
Poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego	C2.3. Rewitalizacja przestrzeni i zagospodarowanie przestrzenne C3.1. Rozbudowa/modernizacja infrastruktury technicznej C3.3. Poprawa komunikacji wewnętrznej oraz zewnętrznej
Poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki	C3.1. Rozbudowa/modernizacja infrastruktury technicznej C3.2. Rozbudowa/modernizacja infrastruktury społecznej C3.4. Poprawa bezpieczeństwa w Gminie C3.5. Poprawa jakości świadczonych usług publicznych C4.1. Aktywizacja i rewitalizacja lokalnej społeczności C4.2. Rozwiązywanie problemów społecznych
Zapewnienie gospodarce zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami	C2.2. Wdrożenie założeń gospodarki niskoemisyjnej
Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia	C1.3. Wykorzystywanie potencjału Gminy do rozwoju bazy ekonomicznej C1.4. Promocja Gminy

Źródło: Opracowanie Contract Consulting

3. Strategia Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2025 roku

Strategia Rozwoju Powiatu Wołomińskiego jest dokumentem określającym lokalną politykę rozwoju dla powiatu.

Relację między celami Strategii Rozwoju Powiatu Wołomińskiego a celami strategicznymi wskazanymi dla Gminy Dąbrówka pokazuje poniższa tabela:

Tabela 12. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2025 roku

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2025 roku	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Dąbrówka na lata 2015-2023
Wzmacnianie innowacyjności i konkurencyjności gospodarczej powiatu wołomińskiego	C1.1. Wspieranie lokalnego rynku pracy oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą C1.2. Promowanie polityki proinwestycyjnej oraz proinnowacyjnej C1.3. Wykorzystywanie potencjału Gminy do rozwoju bazy ekonomicznej C1.4. Promocja Gminy
Aktywizacja społeczna i obywatelska mieszkańców powiatu wołomińskiego	C4.1. Aktywizacja i rewitalizacja lokalnej społeczności C4.2. Rozwiązywanie problemów społecznych
Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej w powiecie	C3.1. Rozbudowa/modernizacja infrastruktury technicznej C3.2. Rozbudowa/modernizacja infrastruktury społecznej
Tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju funkcji turystycznej powiatu wołomińskiego	C1.3. Wykorzystywanie potencjału Gminy do rozwoju bazy ekonomicznej C2.1. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz ochrona obszarów cennych pod względem walorów przyrodniczych

Źródło: Opracowanie Contract Consulting

4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Strategia Zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych służącej realizacji celów rozwojowych SRK 2020, przyjętą przez Radę Ministrów w dniu 25 kwietnia 2012 r. Głównym celem opracowania dokumentu jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., a tym samym właściwe adresowanie zakresu interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych.

Tabela 13. Zbieżność celów z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Cele strategiczne Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Dąbrowka na lata 2015-2023
Cel 1. Zwiększenie liczby konkurencyjnych gospodarstw wodnych	C1.1. Wspieranie lokalnego rynku pracy oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą C1.2. Promowanie polityki proinwestycyjnej oraz proinnowacyjnej
Cel 6. Odtwarzanie i zachowanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach NATURA 2000 i obszarach o utrudnieniach naturalnych	C2.1. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz ochrona obszarów cennych pod względem walorów przyrodniczych C2.4. Proekologiczna edukacja mieszkańców
Cel 9. Tworzenie możliwości zatrudnienia poza rolnictwem bez zmiany miejsca zamieszkania	C1.1. Wspieranie lokalnego rynku pracy oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą
Cel 10. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich	C3.1. Rozbudowa/modernizacja infrastruktury technicznej C3.2. Rozbudowa/modernizacja infrastruktury społecznej
Cel 11. Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich i wykorzystanie potencjałów endogenicznych na rzecz rozwoju lokalnego	C1.3. Wykorzystywanie potencjału Gminy do rozwoju bazy ekonomicznej C4.1. Aktywizacja i rewitalizacja lokalnej społeczności C4.2. Rozwiązywanie problemów społecznych
Cel 12. Wzrost innowacyjności, unowocześnienie sektora rolno-spożywczego oraz podniesienie poziomu wiedzy producentów rolnych	C1.1. Wspieranie lokalnego rynku pracy oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą C1.2. Promowanie polityki proinwestycyjnej oraz proinnowacyjnej

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

5. Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2008-2015

Głównym celem Lokalnej Strategii Rozwoju dla LGD Zalewu Zegrzyńskiego jest realizacja zadań, które przyczynią się do poprawy jakości życia na obszarach wiejski.

Komplementarność obu dokumentów na poziomie celów strategicznych została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 14. Zbieżność celów z Lokalną Strategią Rozwoju na lata 2008-2015

Cele strategiczne Lokalnej Strategii Rozwoju	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Dąbrówka na lata 2015-2023
Rozwój kapitału społecznego na obszarze PZZ	C1.1. Wspieranie lokalnego rynku pracy oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą C4.1. Aktywizacja i rewitalizacja lokalnej społeczności C4.2. Rozwiązywanie problemów społecznych
Rozwój przedsiębiorczości	C1.1. Wspieranie lokalnego rynku pracy oraz osób chcących otworzyć działalność gospodarczą C1.2. Promowanie polityki proinwestycyjnej oraz proinnowacyjnej C1.3. Wykorzystywanie potencjału Gminy do rozwoju bazy ekonomicznej
Rozwój turystyki	C1.3. Wykorzystywanie potencjału Gminy do rozwoju bazy ekonomicznej C1.4. Promocja Gminy
Waloryzacja zasobów przyrodniczych i kulturowych obszaru PZZ	C1.3. Wykorzystywanie potencjału Gminy do rozwoju bazy ekonomicznej C2.1. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz ochrona obszarów cennych pod względem walorów przyrodniczych C2.3. Rewitalizacja przestrzeni i zagospodarowanie przestrzenne

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

Wszystkie powyższe tabele wykazują wysoką zbieżność celów strategicznych zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Dąbrówka na lata 2015-2023 z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu. Przyjęte cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy w znacznym stopniu wpisują się w wyznaczone kierunki rozwoju kraju, powiatu oraz województwa. Strategia jest więc dokumentem spójnym z polityką regionu, co pozwoli na efektywniejsze pozyskiwanie środków finansowych.

10. Opracowanie systemu wdrażania i monitorowania Strategii

Istotnym elementem procesu tworzenia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy jest ustalenie zasad wdrożenia, monitorowania oraz ewaluacji założeń dokumentu. Efektywnie zaprojektowany system stałej kontroli powinien umożliwiać nie tylko nieustanne monitorowanie zdarzeń, tendencji oraz procesów zachodzących w Gminie Dąbrówka, ale także dawać możliwość modyfikacji poszczególnych ustaleń.

10.1. Zasady wdrażania i realizacji Strategii

Organem odpowiedzialnym za wdrożenie Strategii jest Wójt Gminy Dąbrówka. Wykonuje on swoje zadania przy pomocy pracowników Urzędu Gminy oraz jednostek podległych.

Strategia jest dokumentem otwartym, do którego można sukcesywnie włączać nowe zadania. Wyznaczone zadania realizacyjne powinny być bazą do podejmowania kolejnych decyzji, ale nie powinny stawać się elementem blokowania innych inwestycji również przyczyniających się do realizacji Strategii.

10.2. Zasady i tryb monitoringu Strategii

Monitoring to narzędzie bieżącej weryfikacji czy cele strategii są realizowane, pozwalające uniknąć błędów i niedopatrzeń w realizacji projektów. Istotą wdrożonego systemu monitorowania będzie pokazanie, które założenia Strategii zostały zrealizowane oraz które ustalenia wymagają modyfikacji.

Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Dąbrówka na lata 2015-2023 opierał się będzie na zbiorze 19 mierników, ułatwiających zmierzenie poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych.

Wszystkie wskaźniki zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 15. Wskaźniki monitoringowe Strategii

Cele strategiczne	Rodzaj wskaźnika
Rozwój gospodarczy Gminy z uwzględnieniem potencjału turystycznego oraz inwestycyjnego	<ul style="list-style-type: none">• Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Dąbrówka• Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON• Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Dąbrówka• Miejsca noclegowe w Gminie Dąbrówka• Liczba udzielonych noclegów w Gminie Dąbrówka• Procent budżetu Gminy przeznaczony na turystykę

Cele strategiczne	Rodzaj wskaźnika
Poprawa i ochrona środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none">• Procent budżetu Gminy przeznaczony na ochronę środowiska• Ilość dzikich wysypisk śmieci,• Stopień skanalizowania Gminy
Zapewnienie mieszkańcom wysokiego standardu zamieszkania oraz rozwój infrastruktury technicznej i społecznej	<ul style="list-style-type: none">• Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej• Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy• Odsetek ludzi korzystających z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców• Długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy• Odsetek ludzi korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców• Długość sieci gazowej na terenie Gminy• Odsetek ludzi korzystających z sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców• Udział mieszkań wyposażonych w poszczególne urządzenia techniczno-sanitarne• Liczba uczniów w szkołach podstawowych i w gimnazjach
Budowa aktywnego społeczeństwa obywatelskiego	<ul style="list-style-type: none">• Liczba osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Źródło: opracowanie Contract Consulting.

Tak określone mierniki pozwalają na ukazanie dynamiki zachodzących zmian w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Dąbrówka w czasie i stopień zaawansowania realizacji przyjętych celów strategicznych. Powyższe mierniki można również stosować do porównań z innymi gminami, średnią powiatową, wojewódzką i ogólnokrajową.

Monitoring wybranych wskaźników dokonany będzie w formie rocznego raportu monitoringowego. Raport zawierać będzie analizę odpowiednich wskaźników, określającą stan realizacji Strategii. Podmiotem odpowiedzialnym za raportowanie są wszystkie podmioty zaangażowane w realizację Strategii.

10.3. Zasady i tryb ewaluacji Strategii

Ewaluacja to proces polegający na ocenie wpływu realizacji założeń Strategii na wszystkie obszary działalności Gminy. Prawdopodobnie przeprowadzona ewaluacja wykorzystuje różnorodne kryteria oceny takie jak:

- **TRAFNOŚĆ** – czy zapisy Strategii odpowiadają potrzebom?
- **EFEKTYWNOŚĆ** – czy zapisy strategii osiągnięto najniższym możliwym kosztem?
- **SKUTECZNOŚĆ** – czy osiągnięto to co planowano?
- **UŻYTECZNOŚĆ** – czy realizacja programu spełniła oczekiwania władz i mieszkańców?
- **TRWAŁOŚĆ** – czy efekty działania Są trwałe, długookresowe?

Proces ewaluacji będzie przeprowadzany po zakończeniu realizacji Strategii. W przypadku wystąpienia szczególnych, nieprzewidzianych okoliczności istnieje możliwość wprowadzenia dodatkowych etapów ewaluacyjnych. Do zadań dotyczących ewaluacji będzie należało ocenienie efektów zarówno poszczególnych projektów jak i całego dokumentu z uwzględnieniem wyżej wymienionych kryteriów. Wnioski z ewaluacji zostaną przedstawione w raporcie. Zadania z zakresu ewaluacji Strategii Wójt Gminy Dąbrówka może oddelegować pracownikom Urzędu Gminy.

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Analiza SWOT – Baza infrastrukturalna</i>	24
<i>Tabela 2. Analiza SWOT – Potencjał gospodarczy oraz zarządzanie budżetem Gminy</i>	26
<i>Tabela 3. Analiza SWOT – kapitał ludzki</i>	27
<i>Tabela 4. Cele strategiczne i operacyjne Gminy Dąbrówka</i>	33
<i>Tabela 5. Zadania realizacyjne Gminy Dąbrówka</i>	36
<i>Tabela 6. Osie priorytetowe oraz główne obszary wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020</i>	49
<i>Tabela 7. Charakterystyka programów krajowych wdrażających perspektywę unijną na lata 2014-2020</i>	50
<i>Tabela 8. Charakterystyka wybranych zagranicznych źródeł finansowania zadań realizacyjnych</i>	52
<i>Tabela 9. Obszary wsparcia w ramach działalności Narodowego oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej</i>	53
<i>Tabela 10. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Kraju „Polska 2030 – trzecia fala nowoczesności”</i>	56
<i>Tabela 11. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze</i>	58
<i>Tabela 12. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2025 roku</i>	60
<i>Tabela 13. Zbieżność celów z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020</i>	61
<i>Tabela 14. Zbieżność celów z Lokalną Strategią Rozwoju na lata 2008-2015</i>	62
<i>Tabela 15. Wskaźniki monitoringowe Strategii</i>	63

SPIS RYSUNKÓW

<i>Rysunek 1. Etapy tworzenie Strategii</i>	5
<i>Rysunek 2. Etapy opracowywania Strategii</i>	6
<i>Rysunek 3. Analiza SWOT</i>	23
<i>Rysunek 4. Obraz Gminy Dąbrówka 2023+</i>	30
<i>Rysunek 5. Katalog celów Gminy Dąbrówka</i>	32
<i>Rysunek 6. Obszary rozwojowe Gminy Dąbrówka</i>	34
<i>Rysunek 7. Dokumenty strategiczne wyższego rzędu</i>	55

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Struktura respondentów ze względu na płeć [N=195]	14
Wykres 2. Struktura respondentów ze względu na wiek [N=196]	14
Wykres 3. Struktura respondentów ze względu na poziom wykształcenia [N=193]	15
Wykres 4. Struktura respondentów ze względu na status społeczno-zawodowy [N=193]	15
Wykres 5. Struktura respondentów ze względu na miejsce pracy [N=152]	16
Wykres 6. W którym sołectwie Gminy Dąbrówka Pan/Pani mieszka? [N=183]	17
Wykres 7. Od jak dawna jest Pan/Pani mieszkańcem(-nką) Gminy Dąbrówka? [N=193]	17
Wykres 8. Jakimi były powody przeprowadzki do Gminy Dąbrówka? [N=55]	18
Wykres 9. Które z podanych poniżej sfer funkcjonowania Gminy Dąbrówka uważa Pan/Pani za najlepiej rozwinięte?	18
Wykres 10. Które z podanych poniżej sfer funkcjonowania Gminy Dąbrówka uważa Pan/Pani za najgorzej rozwinięte?	19
Wykres 11. Jak ocenia Pan/Pani warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w Gminie (ewentualne udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności)? [N=176]	19
Wykres 12. Czy według Pana/Pani opinii potrzeby społeczno-kulturalne mieszkańców Gminy Dąbrówka są zaspokojone? [N=174]	20
Wykres 13. Jak ocenia Pan/Pani ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy (dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów)? [N=196]	20